

22-6-47
Knihovna univ. prof.
Dr. KARLA LAŠTOVKY

DĚDICKÉ PRÁVO

Návrh subkomitétu ³⁸⁻
pro revisi občanského zákoníka
pro
Československou republiku.

Referent:
Dr. Emil Svoboda.

Druhé vydání.

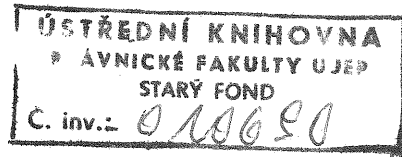

Nákladem ministerstva spravedlnosti.

V Praze 1924.

Všechna práva, zejména právo překladu, vyhrazena.

Koupi od	<i>M. Lemberková</i>
Darem od	<i>M. Lemberková</i>
v	_____ za Kčs
Inv. čis:	<i>34. 941</i>
Sign:	

Tiskem Edv. Leschingra v Praze II-624.

Předmluva k druhému vydání.

Práce subkomitétu pro právo dědické komise pro re-
visi občanského zákona byla uveřejněna v prvním vydání
v příloze časopisu České Právo, roč. II. a III., v roce 1921
a byly rozeslány interesovaným kruhům separátní otisky
této přílohy.

Návrh vzbudil veliký zájem právnické veřejnosti,
takže byly otisky v krátkém čase rozebrány.

Těšíc se této pozornosti opatřilo ministerstvo sprave-
dnosti s laskavým svolením pana profesora Dra Emila
Svobody a redakce Českého Práva vydání druhé.

V Praze, v lednu 1924.

Skupina práva dědického svěřena byla komisi, složené takto:

Zástupce ministerstva spravedlnosti sekční šéf
Antonín Hartmann.

Zástupce ministerstva pro unifikaci práva sekční šéf
Dr. Aug. Ráth.

Referent Prof. Dr. Svoboda.

Členové: Antonín Balcar, rada vrchního soudu zemského.

Dr. Karel Batěk, president notářské komory.

Dr. Ludvík Hammer, advokát.

Dr. Adolf Krýsa, advokát.

Mořic Schäfer, notář.

Dr. Karel Soukup, rada zemského soudu.

Zásady, kterými se komise řídí, jsou asi tyto:

1. Nejde o tvoření nového zákona občanského, nýbrž o pečlivý překlad, spojený s revisí, pokud jest naléhavě nutná a nezasahuje základů dnešní soustavy našeho práva občanského. Pro budování od základů jest doba nevhodná a naléhavost opatření českého zákona nutí ku spěchu, kterého by nebylo možno srovnati s tak velikým a odpovědným dílem, jako jest tvoření nového práva občanského. Jest tedy postupovati s největší opatrností, nehledě k nutné úctě před vynikajícím dílem zákonodárným, které po stoletém trvání osvědčuje svou velikou hodnotu myšlenkovou i literární přes to, že ve mnohém směru bylo již vývojem předstiženo.

2. Řeč zákona má býti prostá, nehledaná a jasná. Neboť zákon není určen v prvé řadě pro učené právníky a filology, nýbrž pro občanstvo. Řeč německého originálu jest archaická, má půvab stáří. Také naše řeč bude za

sto let pokryta patinou. Ale nesmíme se dáti na dráhu dělání umělé patiny, protože bychom mohli zabřednouti do strojenosti a nesrozumitelnosti.

3. Vynechati možno jen ustanovení a slova zhola zbytečná, neobsahující právní myšlenky, neplatná následkem vývoje zákonodárství, tautologická a zbytečně svádějící k nedorozumění. Kde však jest vyjádřena myšlenka právní, byť i zdánlivě dnes nepraktická, jest záhodno, ponechati ji v zákoně. Neboť je přílišný radikalismus v tom směru nebezpečný, že může ze zákona vytrhati zárodky, které mohly vésti k osobitému a cennému vývoji právnímu. Staré dekrety dvorské patří do zákona potud, pokud doplnily jeho myšlenkovou stavbu a podnes platí.

4. Konečně třeba připomenouti významnou větu, která se objevila při samém počátku tvoření občanského zákoníka, tedy před téměř půl druhým stoletím: aby nebyla matena úloha a povaha učebnice a zákona. Mnohá věc dobře vypadá v tlusté a učené knize, ale bídně v zákoně.

DÍL DRUHÝ.

Oddíl prvý.

HLAVA OSMÁ.

O právu dědickém.

Pozůstalost.

§ 531.*)

§

Souhrn práv a závazků zemřelého, pokud se nezákládají na poměrech pouze osobních, nazývá se jeho pozůstalostí.

*) Ponechávám zatím stará čísla zákona, abych usnadnil orientaci čtenářům, na tato čísla zvyklým. Při konečné redakci budou arci čísla úplně změněna.

Slova »oder Nachlass« vynechávají se jako zbytečná.

Dědické právo a dědictví.

§ 532.

§

Výlučné právo k celé pozůstalosti nebo k její poměrné části (na př. k polovině, ke třetině) nazývá se právem dědickým. Jest to právo, které účinkuje proti každému, kdo by si chtěl osobovati pozůstalost. Komu náleží právo dědické, stává se dědicem a pozůstalost ve vztahu k dědici nazývá se dědictvím.

»In Besitz zu nehmen« — přežitek z přirozenoprávního názoru, že smrtí stává se pozůstalost »res nullius« a dědic má přednostní právo na okupaci. Je to také nesprávné, protože ve jmění pozůstalostním snad jsou i taková práva, kterých nelze vzít v držení. Proto zvolen výraz »právo k pozůstalosti nebo...« Slovo »dingliches« nesprávné a zbytečné.

Právní důvody dědického práva.

§ 533.

§

Dědické právo zakládá se na vůli zůstavitelově, vyjádřené dle ustanovení zákona; na smlouvě dědické dle zákona přípustné (§ 602); nebo na zákoně.

§ 534.

§

Uvedené tři způsoby dědického práva mohou i ve dle sebe trvati, takže poměrný díl pozůstalosti přináleží jednomu z dědiců dle poslední vůle, druhému dle smlouvy, třetímu dle zákona.

»Gebührt« není totožno ani s »náleží« ani s »případne«, je snad vystiženo spojením přináleží (ne právo na věc, nýbrž právo k věci).

Rozdíl mezi dědictvím a odkazem.

§ 535.

§

Bylo-li na někoho pamatováno, ne takovýmto poměrným dílem celé pozůstalosti, nýbrž jen jednotlivou

věcí, jednou nebo několika věcmi určitého druhu, částkou peněžní nebo právem nějakým, nazývá se to, čím naň bylo takto pamatováno, odkazem, i kdyby to dle hodnoty bylo největší částí pozůstalosti; a ten, komu to bylo zůstaveno, nebude posuzován jako dědic, nýbrž jen jako odkazovník.

»Zugedacht«, »bedenken« překládá se zde lidovým slovem »pamatovati na někoho něčím«. Užívá se pak tvaru minulého »Bylo-li...«, aby byl soulad mezi tímto počátkem (předpokládajícím hotové poslední pořízení) a slovy »čím naň bylo takto pamatováno«.

Doba nápadu dědického.

§ 536.

§

Dědické právo nastupuje teprve po smrti zůstavitelově. Kdo zemře před zůstavitelem, nemůže ani na svoje dědice přenést dědického práva, jehož sám dosud nenabyl.

Kdo zůstavitele nepřezil, vůbec není dědicem, tedy ani domnělým. Proto se vynechává výraz »ein vermeintlicher Erbe«.

§ 537.

§

Přečkal-li dědic zůstavitele, přechází jeho dědické právo na dědice jeho i před tím, než se dědictví ujal, jako jiná volně zděditelná práva.

Poslední věta »wenn es anders...« vynechává se, jako samozřejmá a zcela zbytečná.

Dědická způsobilost.

§ 538.

§

Děditi může zpravidla každý, kdo jest oprávněn, nabývatí majetku. Zřekl-li se někdo platně určitého dědictví, pozbyl tím práva k tomuto dědictví (§ 551). Byl-li ustanoven dědic nebo odkazovník sice zplozený, ale dosud nezrozený, připadne dědictví nebo odkaz, neustanovil-li zůstavitel jinak, prozatím tomu, kdo jest povolán pro případ, že k narození nedojde. Soud postará

se o zajištění práv nezrozeného dle ustanovení obecně platných. V příčině jiných osob, dosud nezrozených, říditi se jest ustanoveními o náhradnictví svěřenském (§ 612).

Práva, nabývati majetku vůbec, nikdo se nezříká. Otázka řeholníků je povahy vnitřně církevní a nepatří do zákona občanského. Slovo »zpravidla« ponechává se přes to vzhledem k možnosti výjimky u zběhů vojenských. Dále viz dvorský dekret z 29. května 1845, č. 888 sb. z. s.

§ 539 odpadá následkem zrušení zákonů amortisačních.

Příčiny nezpůsobilosti.

§ 540.

§

Kdo se proti zůstaviteli dopustil zločinu, jest potud dědického práva nehoden, pokud nelze z okolností souditi, že mu zůstavitel odpustil.

V důvodové zprávě k § 63 III. novely k obč. zák. je sice výslovně řečeno, že byl původní text obč. zákoníku zúžen na osobu zůstavitelovu a na zločin, protože původní znění bylo příliš dalekosáhlé. Přes to lze toto znění jistě chápati v tom smyslu, že proti zůstaviteli směřoval by i zločin na jeho majetku, nebo na osobách, patřících k jeho rodině v nejužším smyslu slova: proti dětem, manželu, rodičům.

§ 542.

§

Také ten je z dědického práva vyloučen a odpovídá mimo to za veškerou škodu, která tím byla přivoděna osobám jiným, kdo zůstavitele k projevení poslední vůle donutil nebo podvodně svedl, projevení nebo změnu poslední vůle mu překazil, anebo potlačil poslední pořízení, které od něho již bylo zřízeno.

Komise zamítla návrh, aby na místě slov »donutil, svedl, překazil, potlačil« byly položeny tvary trvací (nutil, sváděl atd.). Měl tím býti zahrnut i pokus, komise však trvá na původním znění zákona, které žádá dokonaný čin. Slovo »Také« připojuje toto ustanovení k předchozímu hlavně vzhledem k následujícímu § 541.

§ 541.

§

Potomci toho, kdo se stal nehodným práva dědičkého, jsou při zákonné posloupnosti dědičké povolání na jeho místě k dědění, i když přežil zůstavitele.

Systematicky úmyslně se klade tento § za § 542, protože, kdyby toto ustanovení mělo platiti jen o § 540, byl by vlastně na tom zločinec lépe než ten, kdo vykonal nemravný nátlak na vůli zůstavitelovu a pozbyl takto způsobilosti dědičké; neboť by vylučoval i svoje potomstvo z dědictví, kdyby zůstavitele přežil.

§ 543.

§

Z dědičkého práva na základě posledního pořízení jsou vzájemně vyloučeni ti, kdož se spolu dopustili cizoložství nebo krvesmilstva a na soudě se k tomu doznali, nebo byli usvědčeni. Tato dědičná nezpůsobilost, pokud jest důvodem jejím cizoložství, pomíjí, jestliže postižení uzavrou spolu platný svazek manželský.

§ 25 č. 2. zákona ze dne 22. května 1919, č. 320 Sb. zák. a nař.

§ 544.

§

Pokud jsou zbaveni dědičkého práva ti, kdo bez řádného dovolení zběhli od vojenské služby válečné, ustanovují zákony vojenské.

Vystěhování podobných účinků nemá. Jinak formulace jen blíže vystihuje deserci a dovolává se vojenských zákonů trestn.ch.

Dle které doby jest posuzovati způsobilost.

§ 545.

§

Způsobilost dědičná řídí se dle doby skutečného nápadu dědictví. Touto dobou je zpravidla smrt zůstavitelova (§ 703). Při osobách, které v době smrti zůstavitelovy dosud nejsou zrozeny, bude rozhodnou chvíle zrození.

Dvorský dekret z r. 1845 (viz § 538).

§ 546.

§

Později získaná způsobilost dědičná neposkytuje práva, jiným odejmouti to, co jim již právoplatně napadlo.

Toto ustanovení mohlo by býti praktickým na př. v případě cizinců, kteří jsou nezpůsobilí následkem ustanovení retorsních, kdyby tato ustanovení byla zrušena.

Účinek přijetí dědictví.

§ 547.

§

Vzhledem k dědictví představuje dědic zůstavitele, jakmile se dědictví ujal. Vůči jiným osobám považují se oba za osobu jedinou. Před odevzdáním dědictví hledí se na pozůstalost tak, jako kdyby dosud byla právní državou zemřelého.

»Ujal« a »před odevzdáním« proto, aby byla věc odlišena od pouhého přihlášení se k dědictví, které sice jest »přijetím«, ale nemůže mít účinků § 547. »Besessen würde« nelze vyjádřiti slovem »držba«, protože jsou po případě v pozůstalosti práva, o nichž tohoto slova užití nelze. Právní državou je to, co člověk má a nad čím vykonává moc, chráněnou právem.

§ 548.

§

Závazky, které by byl měl zůstavitel plniti ze svého jmění, přejímá jeho dědic. Peněžní tresty, zákonem stanovené, nepřecházejí však na dědice, pokud k nim zůstavitel nebyl právoplatně odsouzen.

»Právoplatně« viz min. nařízení ze dne 3. IV. 1859, č. 52 ř. z. Slovo »pokuty« je příliš široké a proto úmyslně položeno slovo »peněžní tresty«.

§ 549.

§

Ku břemenům dědictví náležejí také náklady pohřební, přiměřené místním zvyklostem, stavu a jmění zemřelého.

§ 550.

§

Je-li dědiců více, pokládají se v příčině svého společného práva dědičkého za osobu jedinou. V této své vlastnosti ručí před soudním odevzdáním dědictví všichni za jednoho a jeden za všechny. Pokud jim po odevzdání jest ručiti, ustanovuje se v oddíle, který jedná o tom, jak se ujímáme dědictví.

Zřeknutí se dědictví.

§ 551.

§

Kdo může platně nakládati svým právem dědičným, může se ho také předem zříci smlouvou se zůstavitelem. Aby byla smlouva taková platna, není sice nutno zachovati obřadností posledního pořízení, jest však třeba, učiniti o ní spis notářský nebo soudní zápis. Nebylo-li smluveno nic jiného, působí takové zřeknutí i vůči potomkům.

Slovo »Beurkundung« nahrazeno slovy: učiniti o věci spis notářský nebo zápis soudní. Umyslně uvedeno, že není třeba forem testamentních, aby se věc nestala na příště spornou (negativní testament). Jde o jednání mezi živými a tak dlužno věc posuzovati.

HLAVA DEVÁTÁ.

O projevení poslední vůle vůbec a o závětech zvláště.

Projev poslední vůle.

§ 552.

§

Pořízení, kterým zůstavitel jedné nebo několika osobám odvolatelně, pro případ smrti zůstavuje svoje jmění nebo jeho část, nazývá se posledním pořízením.

»Projevení« jednak proto, že se lépe hodí také na písemné pořízení než slovo »prohlášení«, jednak proto, že nejde jen o hotový projev (jako tomu jest v § 552), nýbrž i o způsob, jak se tento projev stává skutkem (tedy činnost, nejen její výsledek).

Náležitosti: I. vnitřní.

§ 553.

§

Poslední pořízení nazývá se závětí, je-li v něm ustanoven dědic; dovětkem, obsahuje-li pouze jiná opatření.

Jak se přidělí dědictví.

a) Je-li jen jeden dědic:

§ 554.

§

Ustanovil-li zůstavitel jediného dědice, aniž jej omezil na pouhý díl pozůstalosti, dostane se mu pozůstalosti celé. Byl-li však jedinému dědici vyměřen toliko poměrný díl pozůstalosti, připadne ostatek dědicům zákonným.

Slovo »unbestimmt« je zbytečné a nesprávné. Neboť v tom je jistě dostatečná určitost, že je ustanoven jeden dědic bez omezení na podíl. Není třeba, ponechávati v občanském zákoníku výrazy technické, převzaté z práva římského, pokud to není nutno. »Die übrigen Teile« je výraz nepřesný, protože zůstavitel pozůstalost rozdělil jen na podíl dědice testamentárního a ostatek, který připadne dědicům intestátním. »Ostatní díly« vytvoří se tedy teprve posloupností intestátní.

b) Je-li jich více bez rozdělení:

§ 555.

§

Je-li ustanoveno více dědiců, aniž byl určen způsob rozdělení, rozdělí se rovným dílem.

c) Jsou-li všichni ustanoveni s určitými podíly:

§ 556.

§

Je-li několik dědiců ustanoveno, a to tak, že všem jsou určeny podíly, ale pozůstalost není vyčerpána, připadne ostatek dědicům zákonným. Ale povolal-li zůstavitel zřejmě k celé pozůstalosti dědice, které ustanovil, nemají zákonní dědicové nároků, byť i byl zůstavitel něco přehlédl při výpočtu úhrnů nebo při uvádění kusů dědictví.

Slovem »zřejmě« je celý tento případ teprve vysvětlitelným, poněvadž jen tak může vzniknouti rozpor mezi vůlí zůstavitelovou, aby všechno připadlo dědicům testamentárním a tím, že při výpočtu nebo uvádění

předmětů pozůstalosti nevyčerpal. Nemusi se to státi zrovna výslovně, ale alespoň tak, aby z okolností byla zřejma vůle, celou pozůstalost zanechati dědicům testamentárním.

d) Jsou-li ustanoveni jedni s podíly, druzí bez podílů:

§ 557. §
Jestliže mezi ustanovenými dědici jedněm se vyměří určité podíly (na př. třetina, šestina), druhým pak nikoli, dostane se těmto ostatku pozůstalosti rovným dílem.

»Unter mehreren« dostatečně se v naší řeči vystihne prostým, množným číslem. »Nichts Bestimmtes« vlastně jest výraz nepravdivý, protože z § 557 je patrné, že jejich podíly jsou právě tak jasně určité, jako podíly ostatních, ačkoliv jejich podíly jsou určeny mlčky.

§ 558. §
Nezbude-li nic, srazí se poměrně se všech určených podílů pro dědice ustanoveného bez vyměření podílu tolik, aby se mu dostalo rovného podílu s tím dědicem, jemuž bylo zůstaveno nejméně. Jsou-li podíly ostatních dědiců stejné, odvedou pro takového dědice tolik, aby se mu dostalo podílu s nimi stejného. Ostatně ve všech případech, kdy zůstavitel se přepočtl, budíž dělení provedeno tak, aby vůle jeho splněna byla pokud možno nejlépe v poměru k tomu, co vyjádřil vzhledem k celku.
Z uvedených důvodů nahrazuje se slovo »unbestimmt« delším, ale jasným výrazem »bez vyměření podílu«; konec tohoto paragrafu překládá se poněkud volněji (dle Zeilerových slov: »im Verhältnisse zu dem, was er klar und deutlich angeordnet hat«) za účelem srozumitelnosti. Neboť zajisté tím nejsou miněny jen opravy chyb počtářských. Samozřejmě bude možno hleděti jen k tomu, co jest vyjádřeno v závěti.

Kteří dědicové se pokládají za jednu osobu.

§ 559. §
Vyskytnou-li se mezi povolanými dědici takové osoby, z nichž některé bylo by pokládati při zákonné po-

sloupnosti za jedinou osobu vůči ostatním (na příklad děti bratrovy vůči druhému bratru zůstavitelovu), budou i při dělení dle závěti pokládány za osobu jedinou, není-li zřejmé zůstavitelova vůle opačná. Spolek, obec, souhrn osob (na příklad chudí) bude vždy čítán za osobu jedinou.

»Není-li zřejmé vůle zůstavitelova opačná« vzhledem k rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. května 1890 Nowak IV. 277 a ze dne 30. prosince 1902 N. Ř. 646.

Právo přírůstku.

§ 560. §
Jestliže všichni dědicové povolání jsou k dědictví buďto bez určení podílů anebo všeobecným výrazem, znamenajícím rovné podělení, a jestliže některý z dědiců nemůže nebo nechce svého dědického práva užiti, přibude takto uvolněný podíl ostatním ustanoveným dědicům.

§§ 561, 562. §
Nároku na právo přírůstku nikdy nemá ten, komu byl vyměřen určitý podíl dědický. Jsou-li někteří dědicové ustanoveni s podílem, jiní pak bez takového určení, přibude uvolněný podíl zbývajícím, kteří jsou ustanoveni bez podílu. Není-li však dědice, ustanoveného bez podílu, nepřibude uvolněný podíl zbývajícím ještě dědici, povolanému s podílem, nýbrž dědicům zákonným.

§§ 561 a 562 spojeny a zjednodušeny stylisac', protože originál, zejména v překladu je docela zbytečně těžkopádný. »Komu byl zůstaven určitý podíl dědický« viz rozhodnutí nejvyššího soudu z 27. října 1898, sb. I. 361.

§ 563. §
Komu se dostane uvolněného podílu dědického, na toho přejdou i břemena, s ním spojená, pokud se nemezují na osobní úkony ustanoveného dědice. Dědic může se podílu přírůstajícího vzdáti.

»Úkon« zní poněkud šire než slovo »Handlungen«, ale i zákon původní pojímá slovo to v plně širší (nejen jednání právní). Poslední věta vsunuta za tím účelem, aby se dědic mohl ubrániti znehodnocení svého podílu přírůstkem podílu přetřezného.

Projev budiž rozvázný, určitý a svobodný.

§ 564.

§

Na zůstaviteli jest, aby sám dědice ustanovil; nemůže svěřiti jinému, aby dědice jmenoval.

»Die Ernennung dem Ausspruche eines Dritten überlassen« bylo by zbytečno překládati slovně, výraz textu úplně myšlenku vystihuje.

§ 565.

§

Vůle zůstavitelova musí býti projevena určitě, ne pouhým přitakáním k návrhu, jenž mu byl učiněn; musí býti projevena za úplné přičetnosti, s rozvahou, vážně, bez donucení, bez podvodu a bez podstatného omylu.

Příčiny nezpůsobilosti pořizovací.

1. Nedostatek přičetnosti.

§ 566.

§

Dokáže-li se, že poslední pořízení bylo projevono ve stavu nepřičetnosti, ať nastalé chorobou nebo opilstvím nebo jinak, jest neplatno.

§ 566. jest formulován příliš úzce. Nezáleží, na čem spočíval nedostatek přičetnosti, stačí důkaz, že tu byl. Nepřičetnost může vzniknouti také delíriem v nemoci jiné (ne duševní), může býti způsobena i moriem, opiem a pod. (viz řád o zbavení svéprávnosti).

§ 567.

§

Tvrdí-li se, že zůstavitel choromyslný nebo slabomyslný ve chvíli posledního pořízení byl úplně při smyslech, třeba to dokázati znalci nebo jinými spolehlivými důkazy, a to tak, aby vůbec nebylo pochybností.

Referent navrhol úplné zrušení tohoto ustanovení, protože »lucidum intervallum« dle mínění odborníků jest vůbec předpoklad velmi pochybný. Většina komise navrhuje zachování § 567 hlavně vzhledem k možnosti, že bude poslední pořízení napsáno v době od uzdravení do zrušení soudního zbavení svéprávnosti. Tu arci by nebylo třeba důkazu »jasného okamžiku«, ale spíše důkazu na-

stalého uzdravení. Význam věci se značně zeslabuje výrazem »tak, aby vůbec nebylo pochybností«. »Durch obrigkeitliche Personen« vypuštěno jako archaismus; hlavně vzhledem k soudcově volnosti při uvažování důkazů. § 567 má se dle názoru většiny komise nadále vztahovati na všechny případy choromyslnosti a slabomyslnosti — tedy i na případy omezeného nebo úplného zbavení svéprávnosti pro chorobu duševní.

2. Zbavení svéprávnosti.

§ 568.

§

Kdo byl úplně zbaven svéprávnosti, jest naprosto nezpůsobilým pořizovati. Kdo byl omezeně zbaven svéprávnosti pro choromyslnost nebo slabomyslnost, může pořizovati jen ústně veřejně. Kdo byl omezeně zbaven svéprávnosti pro marnotratnost, zvykové nadužívání jedů nervových nebo pro pijáctví, může jen o polovině svého majetku volně pořizovati, kdežto druhá polovina připadne dědicům zákonným.

Řád o zbavení svéprávnosti § 4 a § 6 odst. 2. Referent navrhol, aby ponecháno bylo užší ustanovení o potřebě ústního testamentu soudního, protože možnost testamentů osob choromyslných bude pro notáře zpravidla »privilegium odiosum«. Většina komise však trvá na výrazu širším (»ústně veřejně«), aby se logicky provedla zásada úplné rovnocennosti pořízení notářského s pořízením soudním.

3. Nedostatek věku.

§ 569.

§

Nedospělí nejsou způsobilí pořizovati. Nezletilí mohou pořizovati jen veřejným pořízením ústním, dokud nedokončili roku osmnáctého. Kdo takoveto pořízení nezletilcovo přijímá, musí se snažiti, aby se přiměřeným šetřením přesvědčil, zda projev poslední vůle je svobodný a zda se děje s rozvahou. O pořízení sepíše se zápis, k němuž se připojí sdělení o tom, co vyšlo najevo pro-

vedeným šetřením. Po dokončení osmnáctého roku lze pořizovati bez jakéhokoli omezení.

»Veřejným pořizováním ústním« a dále »kdo takového pořizování přijímá« — vzhledem k rovnocennosti pořizování notářských (viz § 590a tohoto návrhu). »Zda je svobodný ... zda se děje« — správnější než původní »dass«. Shledá-li soud (notář) opak, nese píše zajisté pořizování, anebo je výsledkem šetření, uvedeným v protokole, zase zbaví platnosti.

4. Podstatný omyl.

§ 570.

§

Podstatný omyl zůstavitelův činí ustanovení, kterého se týče, neplatným. Omyl jest podstatným, týče-li se osoby, na niž chtěl zůstavitel něčím pamatovati, nebo věci, kterou chtěl zůstaviti, anebo podstatných vlastností osoby nebo věci. Vlastnosti jsou tehdy podstatnými, je-li zřejmo, že by byl zůstavitel ustanovení takového nebyl učinil, kdyby se v nich byl nezmýlil.

Především nutno odstraniti příliš úzké slovo »verfehle«, které vede k výkladu, jakoby při posledním pořizování byl relevantní jen omyl v identitě. Zrovna tak nevhodné je slovo »vermacht«, které při slovním výkladu omezovalo by § 570 na odkazy. Výslovně se vkládá do § 570 také neplatnost pro omyl v podstatných vlastnostech, aby se tyto omyly v odporu s §§ 871 a 901 nesubsumovaly pod ustanovení o omylu v motivech — což by zejména bylo na závažnosti při navržené změně § 572, kde jen výslovně uvedená pohnutka padá na váhu. Není jistě účelno, aby byla vůle zůstavitelova háře a méně jistě chráněna než vůle živé strany smluvní.

§ 571.

§

Ukáže-li se, že osoba nebo věc byla jen nesprávně pojmenována nebo popsána, jest ustanovení platno.

§ 572.

§

Také tehdy, ukáže-li se pohnutka, výslovně uvedená v pořizování, mylnou, jest ustanovení platno, leč by

se dalo dokázati, že vůle zůstavitelova spočívala výhradně jen na této vadné pohnutce.

Ti, kdož zastávali názor, jakoby omyl v podstatných vlastnostech při posledním pořizování měl býti posuzován jen jako vadná pohnutka, snažili se oddisputovati slovo »angegebene«. Tim však otvírá se dráha pro dohodování se pohnutek, zůstavitelem vůbec neuvedených, snad jen při nějaké příležitosti — kdož vi za jakým účelem pronesených. Bylo-li vloženo ustanovení o podstatných vlastnostech do § 570, jednajícího o omylu v obsahu, máme možnost omeziti pro všechny případy spor o pohnutkách na ty, které zůstavitel v posledním pořizování výslovně uvedl.

§ 573. Navrhuje se zrušení. Řeholník jest plnoprávný subjekt právní jako kdokoli jiný. Otázka slavného slibu chudoby jest vnitřní věcí církevní. Nemá-li skutečně nic, nebude pořizovati. Má-li však majetek a učiní-li pořizování, není pražádného důvodu, proč by občanský soudce měl jeho vůli neuznávat z důvodu vnitřně církevního.

§ 574. Rovněž se navrhuje zrušení. Je věcí zákonitých vojenských, chtějí-li s nějakým odsouzením spojití pořizovací nezpůsobilost odsouzeného. Do občanského zákona věc tato nepatří.

Právní platnost pořizování.

§ 575.

§

Poslední pořizování, právně platné, nemůže platnosti pozbýti následkem okolností, které nastanou později.

Slovo »okolností« zvoleno proto, že nemá-li okolnost taková rušivých účinků, nemůže býti právě proto logicky nazvána »překážkou«.

§ 576.

§

Je-li poslední pořizování od původu neplatno, ne-nabude platnosti ani tehdy, zanikne-li překážka.

Druhá věta § 576 je zhoř zbytečná, protože pro všechny případy — nejen pro tento — platí samozřejmě zásada, že není-li platné závětí, nastane posloupnost zákonná. Ostatně posledním pořizováním jest také dovětek

a při tomto druhu »poslední vůle« nastane zákonná poslušnost i je-li právně platna.

II. Obřadnosti posledního pořízení.

§ 577.

§

Pořizovati lze v soukromí nebo veřejně, písemně nebo ústně, písemně pak před svědky nebo bez nich.

»Aussergerichtlich — gerichtlich« není správné následkem ustanovení § 70 řádu notářského. Slovo »veřejně« ovšem také není docela správné, protože ani testament soudní nebo notářský není veřejným (veřejně známým), má jen jaksi veřejnou (úřední) záruku. Ale název veřejných testamentů je vžitý — podrobná ustanovení ukazují jejich skutečnou povahu.

§ 578.

§

Kdo chce pořizovati písemně beze svědků, napíše závěť nebo dovětek vlastní rukou, opatří písemnost vlastnoručně udáním místa, dne, měsíce a roku sepsání, i jakož i svým podpisem na konci. Je-li pořízení složeno z několika listů, musí býti buď spojeno tak, aby nebylo nebezpečí podvrhu, anebo musí býti každý list zvláště podepsán.

V literaturách o formách testamentních jsou rozdělena mínění o vhodnosti nebo nevhodnosti pořízení holografního. V něm jest obřadnost stlačena na nejmenší míru. Jsou tu jistě značná nebezpečí jednak nerozvážnosti, lehkomyšlnosti, neuvědomění si dosahu činu na straně pořizovatelově, jednak možnost podezření, že jde o podvrženou písemnost, nepocházející od zůstavitele. Naproti tomu třeba si uvědomiti, že hologratum je jediným způsobem, kterým zůstavitel může poříditi beze svědků, když vhodných svědků nemá, nebo když nevěří jejich mlčenlivosti a nechce, aby se jeho pořízení dostalo do veřejné známosti, anebo když nechce svému okolí dáti na jevo, že si je vědom blízkosti smrti. Přes tyto skutečnosti, hluboce lidské, nemůže právo přejíti ani v dobré snaze o jasnost, správnost a spolehlivost aktu, který bude zá-

kladem právních účinku po smrti autorově. Forma občanského zákoníka je arci příliš jednoduchá, žádajíc jen vlastnoruční napsání a podepsání. Ve shodě s právem uherským proto komise navrhuje obligatornost datování, při čemž by arci nebylo na újmu platnosti, kdyby snad datum bylo chybné. Jen připojení data je podmínkou platnosti, a to data napsané vlastnoručně, protože by jinak cizí ruka mohla starší testament učiniti pozdějším a naopak, čímž by platné učinila neplatným. Při více listech žádá se záruka proti podvrhu (vsunutím nebo vyloučením kusů pořízení), a to buď sešitím nebo jiným spolehlivým spojením (což posoudí v daném případě soudce), nebo podpisem každého listu. Zamítnut byl požadavek, aby podmínkou platnosti bylo výslovné označení písemnosti jako »poslední vůle«, protože tato skutečnost jest patrna z obsahu sama.

§ 579.

§

Poslední pořízení, které dal pořizovatel napsati osobou jinou, musí před třemi způsobilými svědky, současně přítomnými, vlastnoručně podepsati a výslovně prohlásiti, že tento spis obsahuje jeho poslední pořízení. Mimo to jest nutno, aby se svědkové podepsali s doložkou, která poukazuje na jejich poslání svědecké, a to uvnitř pořízení nebo zevně, ale vždy na listině samé, nikoli na obálce. Není třeba, aby svědek znal obsah posledního pořízení. Je-li složeno z několika listů, musí býti spojeno tak, aby nebylo nebezpečí podvrhu, anebo musí býti každý list zvláště podepsán.

Také o testamentu psaném cizí rukou možno uvéstí řadu pochybností. Jako forma, v oblasti našeho práva vžitá, může býti zachován, ale s podmínkou, že se lépe zajistí jeho spolehlivost, než tomu bylo dosud. Hlavní novotou, již komise pokládala jednomyslně za účelnou, jest, aby zůstavitel listinu podepsal před svědky, nikoli, aby snad předložil listinu, již podepsanou. Má to ten účel, aby svědci zároveň viděli i fakt podpisu i jeho dobrovolnost, i skutečnost, že byl připojen na listinu hotovou — kterou vidí, i když se výslovně upouští od požadavku, aby snad

obsah její znali. Komise dále pokládá za spravedlivý požadavek, aby všichni tři svědci — jako při pořizení ústním — současně byli přítomni. Těžko jest nalézt důvody, proč při alografním pořizení netrval občanský zákoník na přítomnosti současné všech tří svědků, když ji požadoval při ústním, rozhodně tajícím méně nebezpečí. Jisté pochybnosti byly v příčině doložky, poukazující na poslání svědecké. Ale komise došla k názoru, že není-li důvodů pro podezření, byla by dostatečnou i doložka, která k poslání tomu poukazuje, třeba že nikoli výslovně, na př. podepíše-li se někdo jako »obecní starosta«, »člen obecního představenstva«, protože tím dává na jevo, že zdůrazněním úřadu svého zesiluje věrohodnost svého svědectví. Nakonec připojena ochranná klausule proti podvrhu při pořizení na několika listech jako u holografu. Netřeba podotknouti, že několik listů tu jest, kdykoliv jest jich více než jeden. V poslední větě § 579 ze samozřejmých důvodů úzké slovo »Testaments« nahrazeno výrazem »posledního pořizení«.

§ 580.

§

Požizovatel, který nemůže psát, musí, splně ostatní náležitosti, uvedené v paragrafu předchozím, připojití vlastnoruční znamení ruky na místě podpisu, a to rovněž za současné přítomnosti všech tří svědků. Jeden ze svědků musí pak připsati jako podpisatel jméno požizovatelovo. Podpis, učiněný jinak než obvyklým písmem, považovati jest za pouhé znamení ruky.

Především rozpředla se obšírná debata o otázce, je-li správně, užití slova »nemůže« na místě užšího »nemí«. Text občanského zákona připouští arci výklad obojí. Všechny hlasy mimo jeden vyzněly však shodně s názorem referentovým, že není důvodu, proč tento paragraf omezovati na případy lidí negramotných — kterých beztak v zemích republiky v dohledné době vůbec nebude — a proč vylučovati případy, kdy požizovatel nemůže psát pro slepotu, slabost, ochromení ruky a pod. I z Zeillerova komentáře (II, str. 459, ad 2 a 460) je jasno, že úmysl zákona byl ten, jak jej český výraz vyjadřuje. Uvedení jmé-

na zůstavitelova podpisatelem prohlašuje se za závazné, nikoli jen doporučené, a proto odpadá dodatek zákona »aby se usnadnil důkaz osoby požizovatelovy«, který se taktó stává otázkou důvodů, nepatří však do textu zákona. Myšlenka dvorského dekretu z roku 46. v příčině písma značkového, vystižena šíře poslední větou navrženého znění § 580.

§ 581.

§

Nemůže-li požizovatel pořizení čísti, jest nutno, aby si dal písemnost přečísti jedním ze svědků za přítomnosti druhých dvou, kteří byli seznali její obsah, a aby pak stvrdil, že tato písemnost shoduje se s jeho vůlí. Pisatel posledního pořizení může vždy býti zároveň svědkem, ale nemůže-li požizovatel pořizení čísti, nesmí býti přečítatelem posledního pořizení.

V otázce »nemůže« — »nesmí« viz poznámku u paragrafu předchozího. Zde však byla vsunuta úmyslně slova »pořizení čísti« proto, aby nebyly případy omezeny na nemožnost čtení vůbec, nýbrž aby také pojaty byly případy, kdy sice zůstavitel čísti umí i může, ale konkrétní písemnost, tu, o níž právě jde, nemůže čísti proto, protože na příklad čte pismo tištěné, ale namáhavě čte nebo vůbec nečte pismo psané. Nebo je zvyklý čísti kurentku, nezná však latinku nebo naopak. Jde přece o nemožnou čtení v daném případě. »Die den Inhalt eingesehen haben« překládá se výrazem »kteří obsah seznali« — aby se zdůraznilo, že ani snad nemusí nahlížeti do textu při čtení, ale musí jej znáti, aby byli přesvědčeni, že to, co se čte, jest totožné s tím, co jest napsáno. »Von der Vorlesung ausgeschlossen« vyjadřuje se pregnantním výrazem, označujícím čtoucího jako přečtatele posledního pořizení, jenž nesmí míti zároveň funkci pisatele.

§ 582. Navrhuje se zrušení. Jest jisté nesporno, že součástí posledního pořizení nemůže býti nic, co nemá náležitosti, předepsaných pro platné poslední pořizení a právě tak je samozřejmo, že, odkazuje-li zůstavitel na jinou písemnost, která tyto náležitosti má, bude tato písemnost posledním pořizením, po případě jeho součástí.

Pokud však mají podobné zápisky, poznámky atd. hodnotu pomůcek vykládacích, musí v jednotlivém případě posouditi soud.

§ 583. §

Jedním spisem může poříditi jen jediný pořizovatel.

§ 583 občanského zákona čini výjimku ve prospěch tak zvaných společných testamentů manželských § 1248. Především je samozřejmo, že také společná závěť jest jen závětí, kdykoli odvolatelnou s té, či s oné, či s obou stran, není tedy smlouvou a nepatří do smluv svatebních. Ale samo ustanovení § 1248 jest naprosto nepraktické a vlastně beze vší hodnoty právní. Je konečně jedno, učiní-li každý z manželů svou závěť zvláště, nebo napiší-li ji oba na týž kus papíru. Možnost kumulace má dokonce to nebezpečí, že na příklad muž závěť napíše a podepíše, žena pak ji spolupodepíše, nevědouc, že čini právní akt zcela neplatný. Proto komise doporučuje, aby v § 583 bylo jen konstatováno, že na jedné listině může poříditi jen jedna osoba, a aby § 1248 byl zrušen.

§ 584. Navrhuje se zrušení, protože toto ustanovení obsahuje samozřejmost a jinak nemá závažného obsahu právního. Možnost, aby pořizení, snad neplatné jako písemné, mělo platnost jako ústní a pod., vyslovena jest v § 601.

2. Soukromé pořizení ústní.

§ 585. §

Kdo v soukromí pořizuje ústně, musí prohlásiti poslední vůli vážně před třemi způsobilými svědky, kteří současně jsou přítomni a jsou s to, potvrditi, že v osobě zůstavitelově nepřihodil se ani podvod ani omyl. Není sice nezbytné, ale jest opatrné, aby svědkové zaznamenali si buď společně nebo každý zvláště pořizení zůstavitelovo pro usnadnění paměti, anebo aby je dali pokud možno nejdříve jiným zaznamenati.

§ 586. §

Poslední pořizení ústní musí býti na žádost kohokoli, jenž na tom má zájem, potvrzeno shodnou vý-

povědi přísežnou oněch tří svědků; nebo, kdyby jeden z nich nemohl býti přísežně vyslechnut, alespoň přísežnou výpovědi ostatních dvou; jinak jest toto poslední pořizení bez právních účinků (§ 601).

Dle osnovy občanského práva uherského (§ 1590) zanikne ústní poslední pořizení za tři měsíce od svého zřizení, zůstane-li pořizovatel na živu déle. Lhůta se zastavuje na dobu, pokud pořizovatel následkem svého stavu nemůže vykonati pořizení nové. Komise byla toho názoru, že by nebylo účelno, toto ustanovení převzítí. Svědkům se především doporučuje, aby učinili nebo opatřili zápis o obsahu posledního pořizení k usnadnění paměti. Ale mimo to zůstavitel, který svědky zná a má možnost vykonati nové pořizení, učiní je — obává-li se nejistoty pořizení ústního. Neučiní-li nové pořizení, jest možno dvojitě: buď se pořizení přísežnou výpovědi dle § 586 potvrdí, a pak nemělo by smyslu, zákonem je rušiti, anebo svědkové zapomenou, jejich výpovědi nejsou shodné, nebudou dosti spolehlivé a pak soudce posoudí, zda pořizení jest platno, čili nic. Ale vina bude na pořizovateli samém, který mohl vykonati pořizení nové, ale neučinil tak.

3. Pořizení veřejná.

§ 587. §

Pořizovati možno také písemně nebo ústně před soudem. Písemné pořizení musí býti alespoň vlastnoručně podepsáno a soudu osobně odevzdáno. Soud jest povinen, upozorniti pořizovatele na to, že musí býti připojen jeho vlastnoruční podpis, pak soudně zapečetiti písemnost a poznamenati na obálce, čí poslední pořizení jest v ní obsaženo. O jednání tom sepíše se zápis a písemnost soudně se uschová, o čemž se pořizovateli vydá stvrzenka.

Pořizovatel stane se zůstavitelem teprve svou smrtí. Proto vyloučeno slovo »Erblasser« tam, kde ho není k jasnosti zákona třeba, jinde nahrazeno slovem »pořizovatel«.

§ 588.

§

Chce-li kdo ústně před soudem poříditi, pojme se jeho prohlášení v zápis, který se pak stejně zapečetí a uschová, jak bylo uvedeno v paragrafu předchozím o písemném pořízení.

»Před soudem« jest lépe uvéstí výslovně, aby laický čtenář nebyl uveden v omyl. Přirozeně bylo nahrazeno nemožné slovo »gemeldet«, výrazem »bylo uvedeno« a »schriftlicher Aufsatz« (nepřeložitelné) výrazem »písemném pořízení«.

§ 589.

§

Soud, který přijímá písemné nebo ústní pořízení, skládá se nejméně ze dvou přísežných úředních osob soudních, z nichž jedna v místě, kde se pořízení děje, vykonává úřad soudcovský. Svědectví druhé soudní osoby úřední mimo soudce mohou nahraditi dva způsobilí svědci.

»Eidlich verpflichtet« nahrazeno kratším, ale totéž vyjadřujícím »přísežné — úřední«. »Richteramt zusteht« — lépe ten, kdo »vykonává úřad soudcovský« (ten, komu úřad soudcovský přísluší, může býti na dovolené nebo nemocen a bude to v případě takovém ten, kdo jej po právu zastupuje). »Způsobilí« — aby bylo zřejmo, že jde o svědky způsobilé pro to které poslední pořízení.

§ 590.

§

V případě nutnosti mohou se uvedené osoby odebrati do bytu zůstavitelova, tam výkon posledního pořízení písemného nebo ústního provéstí a pak jednání pojmouti v zápis, uvedouce místo, den a rok výkonu.

§ 590a.

§

Poslední pořízení písemná nebo ústní, provedená přesně dle zákonných ustanovení přede dvěma veřejnými notáři nebo před veřejným notářem a dvěma způsobilými svědky mají rovnou hodnotu právní s pořízenými soudními.

Vzhledem k § 70 řádu notářského. »Veřejnými« vzhledem k poměrům na Slovensku. »Způsobilými« v tomtéž smyslu jako v poznámce k § 589.

Svědkové, nezpůsobilí při posledních pořízeních.

§ 591.

§

Osoby mladší osmnácti let, nepřičetní, dále ti, kdož byli pro choromyslnost nebo slabomyslnost úplně nebo omezeně zbaveni svéprávnosti, konečně slepí, hluchí, němí nebo neznalí řeči zůstavitelovy, nemohou býti svědky posledního pořízení.

Slovem »Sinnlose« jsou zahrnuty nejen osoby trvale zbavené rozumu, nýbrž i osoby přechodně nepřičetné. § 6 řádu o zbavení svéprávnosti ani v prvním, ani ve druhém odstavci necituje § 591 občanského zákoníka. Ale jistě nemohou býti svědky posledního pořízení ti, kdož následkem zbavení svéprávnosti pozbyli způsobilosti, svobodně pořizovati o vlastním jméně. Omezeně zbavení svéprávnosti pro choromyslnost nebo slabomyslnost rovnají se dospělým nezletilcům, kteří dosud nedosáhli věku 18 let, mohou jen ústně veřejně pořizovati a nejsou tedy způsobilými svědky při pořízeních pravidelných. Požívači narkotických jedů a alkoholické podobně jako marnotratníci jsou způsobilí pořizovati, jsouce jen kvantitativně omezeni, mají-li dědice zákonné. Proto na ně nelze vztahovati ustanovení § 591. »Posledního pořízení« má v naší řeči v jednotném čísle snad ještě obecnější smysl než v čísle množném.

§§ 592 a 593 jsou zrušeny.

§ 594.

§

Dědic nebo odkazovník jest nezpůsobilým svědkem v příčině toho, co se mu zůstavuje a právě tak jsou nezpůsobilými jeho manžel, rodiče, děti a sourozenci nebo osoby, ve stejném stupni s ním sešvakřené, anebo jeho placení pomocníci, bydlí-li s ním ve společné domácnosti. Aby ustanovení takové bylo platno, jest třeba, aby buď bylo zůstavitelem vlastnoručně napsáno, nebo aby potvrzeno bylo třemi svědky způsobilými.

»des ihm zuggedachten Nachlasses« — v době pořízení to dosud není »Nachlass«. »Jeho placení pomocníci, bydlíci s ním ve společné domácnosti« zdůrazňuje, že jde

o jeho pomocníky, placené a společně bydlici. »von den gedachten Personen verschiedene« přeloženo pregnantnějším výrazem »třemi svědky z p ú s o b i l ý m i«.

§ 595. §

Jestliže zůstavitel něco zůstavuje pisateli posledního pořízení, nebo jeho manželu, dětem, rodičům, sourozencům nebo osobám, které s ním jsou ve stejném stupni sešvakřeny, jest určení takové zbavití každé pochybnosti způsobem, uvedeným v paragrafu předešlém.

§ 596. §

Co se nařizuje o nepředpojatosti svědkově a o jeho způsobilosti, učiniti nepochybnou osobu zůstavitelovu i jeho pořízení, toho jest užiti také v příčině osob, zúčastněných na pořízení veřejném.

Slovy »i jeho pořízení« vyjadřuje se toliko věc samozřejmá, že svědek zajišťuje nejen identitu osoby, nýbrž i pořízení sama. Konec ustanovení bylo nutno vyjádřiti širě vzhledem k pořízením notářským.

O úlevách při pořizování.

§ 597. §

Při posledních pořízeních, která se konají za plavby námořské nebo v místech, kde panuje mor nebo jiná podobná nákaza obecná, jsou způsobilými svědky i osoby, které dosáhly roku čtrnáctého, i osoby omezeně zbavené svéprávnosti pro choromyslnost nebo slabomyslnost.

V komisi projevil se dvoji názor protichůdný. Prvý navrhol odstranění privilegovaných pořízení vzhledem k tomu, že máme jednoduchou formu pořízení holografního. Druhý naopak žádal rozšíření i na případy zamoření jednotlivých domů nakažlivými nemocemi, kdy bude těžko nalézt svědky dosti zmužilé, nebo nemožno následkem uzavření domu pro osoby jinde bydlici. Konečně usneseno, setrvati na textu navrženém jednak vzhledem k územím, kde dosud panuje negramotnost, jednak vzhledem k tomu, že rozšíření úlev přes tyto meze (moru nebo nákazy moru podobné) považováno za povážlivé.

»Ansteckende Seuche« přeloženo výrazem »obecná nákaza moru podobná«, t. j. epidemie obecná a zhoubná, podobná moru co do nebezpečí i co do zdravotně policejních opatření (cholera, neštovice, skvrnitý tyf a pod.). Osoby omezeně zbavené svéprávnosti pro chorobu duševní rovnají se i zde dospělým nezletilcům, mladším osmnácti let (viz pozn. u § 591).

§ 598. §

K tomuto pořizování s úlevami stačí, aby byli jen dva svědci, z nichž jeden může psáti pořízení. Při nebezpečí nákazy není ani třeba, aby byli oba současně přítomni.

§ 599. §

Přežije-li zůstavitel plavbu nebo obecnou nákazu, pozbude takové pořízení platnosti uplynutím lhůty šestiměsíční od doby, kdy plavba nebo obecná nákaza skončila.

Toto ustanovení přeloženo poněkud volněji, aby skutečný smysl původního textu jasně byl vyjádřen.

Neplatnost pořízení pro nedostatek obřadnosti.

§ 601. §

Neplatno jest poslední pořízení, při němž zůstavitel zanedbal některou z náležitostí zde uvedených, pokud není výslovně zákonem pouze doporučena jako opatrnost. Je-li z tohoto důvodu neplatno soukromé pořízení jakožto písemné, může býti přes to platno, vyhovuje-li obřadnostem pořízení ústního. Vyžádá-li si pořizovatel vrácení pořízení veřejného, nepozbývá tím pořízení ještě platnosti, má-li jinak veškeré náležitosti pořízení soukromého.

Výslovně se zde uvádí to, co se dalo dedukovati z § 584, jehož zrušení se navrhuje. Poslední věta týče se veřejných pořízení písemných, byla-li vlastnoručně napsána, vlastnoručně datována a podepsána. Vrácením pozbudou jen povahy pořízení veřejných. Na ústní pořízení veřejné tohoto ustanovení vztahovati nelze.

§ 602. §
Smlouvy dědické o celé pozůstalosti nebo o poměrném dílu jejím mohou býti platně uzavřeny jen mezi manžely. Ustanovení o tom jsou v oddíle, jednajícím o smlouvách svatebních.

§ 603. §
Pokud darování na případ smrti považovati jest za smlouvu či za poslední pořízení, ustanovuje se v oddíle, jednajícím o darování.

Oba tyto paragrafy mají jen význam formální, systematický. Jejich ponechání ani jejich vynechání nemá významu materiálního.

HLAVA DESÁTÁ.

O dědicích náhradných a o svěřenství.

Náhradnictví obecné.

§ 604. §
Zůstavitel může pro případ, že ustanovený dědic v dědictví nenastoupí, povolati jiného; a pro případ, že ani ten v dědictví nenastoupí, druhého; a podobně může i další dědice náhradné povolati. Toto ustanovení nazývá se náhradnictvím obecným. Ten, kdo v řadě nejbliže jest povolán, stane se dědicem.

»Náhradný« dědic proto, že nahrazuje toho, jenž v první řadě byl povolán, ale v dědictví nenastoupil. »Einen dritten« je zbytečně vzhledem k širšímu »mehrere«. Substituce jest náhradnictví, protože jeden druhého nahrazuje (nezastupuje): »V dědictví nastoupí« k sjednocení názvosloví. Tímto slovem se vždy označuje ten, kdo se k dědictví napadlému přihlásí. Přihláškou obecné náhradnictví zanikne (viz § 615!).

§ 605. §
Ustanoví-li zůstavitel náhradnictví buď pouze pro případ, že by ustanovený dědic dědití nechtěl, nebo pouze pro případ, že by dědití nemohl, jest druhý možný případ náhradnictví vyloučen.

Nastane-li tedy možnost druhá, pro kterou zůstavitel náhradnictví neustanovil, vznikne akrescence nebo transmise. Účel tohoto ustanovení jest, aby případy náhradnictví nebyly rozšiřovány přes meze jasně vyjádřené vůle zůstavitelovy. Ustanovení poněkud přestylisováno za účelem větší srozumitelnosti, zejména pro čtenáře neoborné.

Právní účinky obecného náhradnictví.

§ 606. §
Břemena, uložena dědici, vztahují se také na náhradníka, vstupujícího na jeho místo, pokud nejsou omezena na osobu dědicovu buď výslovně vyjádřenou vůlí zůstavitelovou, nebo povahou okolností.

§ 607. §
Jsou-li vzájemně povoláni k náhradnictví spoludědicové sami, předpokládá se, že zůstavitel rozšíření chtěl platnost podílů, vyměřených při ustanovení dědiců, také na náhradnictví. Povolá-li se však k náhradnictví mimo spoludědice ještě někdo jiný, přibude uvolněný podíl všem, a to rovným dílem.

Výrazem »platnost podílů« má se pouze jasněji vyjádřit myšlenka původního znění, že totiž relace podílů dědických platiti má i pro nastoupení v podíl, který ostatním spoludědicům případně jakožto náhradníkům.

Náhradnictví svěrenské.

§ 608. §
Zůstavitel může svému dědici uložiti za povinnost, aby dědictví, které přijal, převedl pro případ své smrti nebo v jiných určitých případech na ustanoveného dědice náhradného. Toto opatření nazývá se náhradnictvím svěrenským. V náhradnictví svěrenském obsaženo jest mlčky náhradnictví obecné.

Kdežto při substituci obecné slovo »náhradník« jest plně na místě (také Němci užívají slova »Ersatzerbe«), užíváme zde tohoto slova s jistým vědomím ne-

přesnosti. Ale také latinské slovo jen zvykem, užíváním technickým stalo se běžně srozumitelným. Také ono znamená postavení někoho na něčí místo, nahrazení někoho někým. Jistě je lepší německé slovo »Nacherbe«, ale česky se to vyjádřit nedá. »Poddědic« je stejně nesprávné a mimo to i nehezké slovo. Také fideikomisárni s. osobu prvního dědice nahrazuje dědicem jiným pro případ smrti jeho nebo nastane-li jiný, určitý případ. *Fideli commissum*, věrností svěřeno — svěřenství, zdá se přiléhavým a dohromady náhradnictví svěřenské jistě v sobě nemá více nepřesnosti než latinské »fideikomissárni substituce«. Jako každý terminus technicus musí se arci také tento český výraz vžítí.

Pokud mohou rodiče určití náhradníky dětem.

§ 609.

§

Také rodiče mohou svým dětem ustanovit svěřenského náhradníka toliko vzhledem ke jmění, které jim zůstávají. V příčině dílu povinného stane se toto náhradnictví, je-li ustanoveno pro případ dítěte, neúčinným, jakmile dítě nabude způsobilosti pořizovací. Náhradnictví svěřenské, ustanovené pro jiné případy, jest účinné pouze v příčině toho, co bylo dítěti zůstaveno nad povinný díl.

Touto formulací § 609 nikterak se nedotýkáme ustanovení § 774. Platí nadále, že povinný díl musí dítěti zůstatí nezatížen břemeny, tedy ani substituci. Ale dokud dítě nedosáhlo 14 let, není vůbec náhradnictví svěřenské pro ně břemenem. Rodiče ustanovují dědice dítěti pro případ smrti. Do 14 let nemůže dítě pořizovati, a proto substituce neztenčuje jeho právní dispozice. Do té doby může náhradnictví svěřenské spočívatí i na díle povinném. Po dosažení čtrnácti let váže jen jmění svobodně zůstavené. Substituce pro jiné případy váže jen jmění svobodně zůstavené. Možnost, vázati celé jmění nedospělého dítěte substituci fideikomissárni, může mítí velký význam i pro ochranu života dítěte. Neboť nikdo nemá zájmu na jeho smrti, je-li na př. náhradním dědi-

cem nějaký spolek, ústav, nadace (viz ochranu útlého věku ustanovením řádu pojistného, omezujícího možnost pojištění pro případ smrti dítěte jen na řádné útraty pohřbni). Tato myšlenková konstrukce není ostatně nic nového, do zákona vneseného, jak ukazuje § 616. I zde dává se rodičům možnost, suplovati vůli zákonem neuznanou na dobu, pokud nezpůsobilost k vlastnímu pořizení nepřetržitě trvá. »Erben oder Nacherben« — slovo »Erben« je zbytečné. Případ exheredace bona mente řešen ustanovením jiným.

§ 610.

§

Zakázal-li zůstavitel dědici, aby nečinil posledního pořizení o tom, co mu zůstává, jest to svěřenské náhradnictví a dědic jest povinen to, co mu bylo takto zůstaveno, uchovati pro svoje dědice, podle zákona povoláné. Zákaz, určitého předmětu neprodávati, nevylučuje práva, pořiditi o něm.

Stylisace tohoto paragrafu jest překladem poněkud volným, ale má jen za účel jasné a přesné vyjádřití myšlenku origindlu.

Omezení náhradnictví svěřenského.

§ 611.

§

Řada, ve které mají po sobě následovati dědicové náhradní, nikterak není omezena, jsou-li všichni zůstavitelovými současníky; může se vztahovati na třetího, čtvrtého i další.

§ 612.

§

Nejsou-li to současníci, nýbrž takoví náhradníci, kteří v době zřízení závěti ještě nejsou zplozeni, může se náhradnictví svěřenské vztahovati jen na stupeň první. Při určování tohoto stupně se však počítá jen ten náhradník, kterému bylo dědictví skutečně odevzdáno.

»Zplození« vzhledem k dvorskému dekretu ze dne 29. května 1845, č. 888 sb. z. s. Rozlišování věci movitých a nemovitých hřeší proti všeobecné poslušnosti

a dělení dědictví dle podílů. Dědic neustanovuje se k reálným, movitým a nemovitým kusům pozůstalosti, takže by toto lišení mohlo mít smysl jen při odkazech. Ale mimo to jest lišení takové věcně neodůvodněno. Omezuje-li se náhradnictví na první stupeň při nemovitostech, jest tím spíše snesitelné omezení takové při věcech movitých.

Práva dědicova při náhradnictví svěřenském.

§ 613. §

Dokud nenastane případ svěřenského náhradnictví, náleží povolánému dědici omezené vlastnictví s právy a závazky požívatelskými.

Výklad náhradnictví.

§ 614. §

Je-li náhradnictví vyjádřeno pochybně, vyloží se takovým způsobem, aby dědicova svoboda, nakládati vlastnictvím, omezena byla měrou nejmenší.

Způsoby zániku náhradnictví obecného a svěřenského.

§ 615. §

Obecné náhradnictví zanikne, jakmile povoláný dědic přihlásí se k dědictví. Svěřenské náhradnictví zanikne, jestliže žádný z povoláných dědiců náhradních již nezbývá, nebo zanikne-li případ, pro který bylo zřízeno. Nelze-li mít za to, že vůle zůstavitelova byla jiná, přechází právo svěřenského dědice náhradního i tehdy na jeho dědice (§ 537), když se nedočká usku-
tečnění případu náhradnictví.

§ 616. §

Zejména pozbude moci náhradnictví svěřenské (§§ 608—609), ustanovené choromyslnému nebo slabomyslnému, dokáže-li se, že v době svého posledního pořízení byl úplně příčetným, anebo jestliže soud jeho úplné zbavení svéprávnosti zruší nebo přemění v omezené, protože stav úplné nepřičetnosti pominul; a náhradnictví

ani tehdy neožije, kdyby následkem návratu choroby znovu byl dán pod opatrovnictví, aniž v mezidobí učinil poslední pořízení.

Změna v § 616 navržena vzhledem k řádu o zbavení svéprávnosti, zejména k § 50. Náhradnictví § 616 může se vztahovati jen k osobám, které vůbec nemají způsobilosti pořizovací. Neboť zbavuje-li toto náhradnictví moci pořízení, učiněné ve »světlém okamžiku«, ano i sama skutečnost, že bylo v životě chorého období uzdravení, kdy soud zrušil opatrovnictví a vrátil mu možnost, učiniti pořízení: jest tím spíše vyloučeno při osobách, které dle zákona mají možnost pořizovací — byť i omezenou na veřejnou formu ústní. Také přechodní doba, kdy úplně zbavení svéprávnosti změněno bylo v omezené, náleží v pojmový okruh druhé věty § 616, neboť tu nastala doba, kdy chorý vlastní pořízení mohl učiniti.

§ 617. §

Náhradnictví, které zůstavitel ustanovil svému dítěti v době, kdy nemělo potomstva, zanikne, zanechá-li toto dítě potomky způsobilé dědit.

§§ 618—645 vypustila komise z porad, protože zrušení rodinných svěřenství a rozhodnutí o nabytých právech žijících čekatelů upraveno bude zákonem zvláštním, mimo rámec revise zákona občanského.

§ 646. §

O zakládání nadací pro účely všeužitečné nebo k podpoře určitých osob pro neomezenou budoucnost obsahují správní zákony příslušná ustanovení.

Tento §, který má ráz pouze formálně systematický, byl stylisací zkrácen a zevšeobecněn.

HLAVA JEDENÁCTÁ.

O odkazech.

Kdo, komu a jak může odkázati.

§ 647. §

K platnosti odkazu (§ 535) jest nutno, aby byl zůstaven způsobilým zůstavitelem osobě, která je způsobilá

děditi, a aby se tak stalo platným posledním pořízením.

§ 648. §

Zůstavitel může také jednomu nebo několika spoludědicům předem určit odkaz; v příčině odkazu budou posuzováni jen jako odkazovníci.

Koho lze obtížit závazkem, aby odkaz zapravil.

§ 649. §

Odkazy připadají zpravidla k tíži všem dědicům dle poměru jejich podílů, a to i v tom případě, byla-li odkázána věc, patřící jednomu ze spoludědiců. Přes to záleží na zůstaviteli, chce-li zvláště přikázati odevzdání odkazu jednotlivému spoludědici nebo i odkazovníku.

§ 650. §

Odkazovník nemůže se vzepřítí dokonalému splnění dalšího, jemu uloženého odkazu z toho důvodu, že přesahuje hodnotu odkazu, jenž mu byl zůstaven. Neprijme-li však odkazu, jest povinen ten, komu odkaz připadne, vzít na se toto břemeno, nebo odevzdati odkaz, který mu připadl, odkazovníku, jenž na tento odkaz jest poukázán.

Navržené české znění vyhýbá se vyjádřiti slovo »aufgetragen«, »Auftrag« slovem »přikázati«, »přikaz« proto, poněvadž »přikazem« rozumí se technicky právní instituce, v jistém směru odkazu podobná, ale jinak podstatně se od odkazu lišící. Právě proto třeba se vystříhati používání technického terminu v nepřesném smyslu slova.

§ 651. §

Zůstavitel, který pamatuje odkazem na určitou skupinu lidí, jako: na příbuzné, služebné nebo chudé, může ponechat dědici nebo někomu jinému, aby určil, jak a která z těchto osob má býti podělena. Neurčil-li o tom zůstavitel nic, vyhrazuje se volba dědici. Zůstaví-li se odkaz neurčitě pro skutky zbožnosti, milosrdenství nebo lásky k bližnímu, odevzdá jej dědic

okresní správě politické, která jej rozdělí mezi místní nebo okresní zařízení pro péči sociální.

Poslední věta formulována v duchu moderního nazírání na péči sociální. Jsou-li v místě sociální zařízení místní, bude jim odkaz přidělen. Nejsou-li, přidělí je správa politická institucím okresním. (Dvorské dekrety ze dne 17. IX. 1812, č. 1006 sb. z. s., ze dne 3. VI. 1846, č. 964 sb. z. s., ze dne 1. III. 1809, č. 885 sb. z. s., dekret dvorské válečné rady ze dne 30. IV. 1846, D 1152 sb. z. voj. č. 21). Odkaz »duši« spadá do kategorie »zbožnosti«.

Náhradnictví při odkazech.

§ 652. §

Zůstavitel může při odkaze ustanovit náhradnictví obecné nebo svěřenské. Při tom se použije předpisů, ustanovených v hlavě předchozí.

§ 653. §

Odkázati lze vše, co jest v obchodě právním: věci, práva, práce a jiná konání, pokud mají nějakou hodnotu.

§ 654. §

Odkáží-li se věci, které sice jsou v obchodě právním, ale jichž držeti odkazovník osobně jest nezpůsobilý, nahradí se mu jejich cena řádná.

§ tento mohl by býti praktickým při odkazu nějaké koncese, nebo jsou-li odkázány předměty jsoucí v cizině, v příčině nichž v onom státě platí zákaz vývozu, nebo jde-li o případ retorse (na př. nezpůsobilost, nabývati v území státu majetku nemovitého) a pod.

Všeobecné vykládací pravidlo při odkazech.

§ 655. §

Slova chápou se i při odkazech ve svém obvyklém smyslu, leč by se dokázalo, že zůstavitel navykl si, s určitými výrazy spojovati zvláštní, sobě vlastní smysl.

Poslední věta § 655 se vypouští, protože — jak jest patrné i z Zeillerova komentáře — jest v ni nebezpečí

příliš extensivního výkladu tohoto ustanovení. Chápe-li se totiž tato věta *coniunctivně*, obsahuje samozřejmost (ustanovení nemělo by účinku, kdyby se slova nechápala ve smyslu *zůstavitelově*); chápe-li se *disiunctivně*, byla by tu možnost, vykládati slova *zůstavitelova* i tenkrát v jiném smyslu, neprovede-li se důkaz, že jich *zůstavitel* takto navykkl užívati, ale je-li třeba vykládati je tímto způsobem, aby odkaz vůbec mohl mít účinek. Tato druhá možnost však zřejmě přesahuje vlastní úmysl zákonodárný.

Zvláštní ustanovení o odkazech

a) věci určených dle druhu;

§ 656.

§

Odkázal-li *zůstavitel* jednu nebo několik věcí určených dle druhu, ale bez bližšího ustanovení, a je-li více takových věcí v *pozůstalosti*, má volbu *dědic*. Musí však zvoliti takový kus, jehož odkazovník může použiti. Ponechá-li se odkazovníku, aby si z několika věcí vybral, může zvoliti nejlepší.

»*Nehmen oder wählen*« *zbytečný pleonasmus* = vybrati si. »*Auch die beste*« slovo »*auch*« je *zbytečné*, protože *smi-li vybrati nejlepší, smi samözřejmě vybrati také horší (třebas i proto, že tuto horší považuje subjektivně za nejlepší)*.

§ 657.

§

Odkázal-li *zůstavitel* výslovně jen ze svého jmění jednu nebo několik věcí určitého druhu a nenajdou-li se vůbec věci toho druhu v *pozůstalosti*, pozbude odkaz účinnosti. Nenajde-li se jich určené množství, spokojí se odkazovník těmi, které tu jsou.

»*Eigenthum*« — *zde »jmění«, nikoli vlastnictví, protože to mohou býti také pohledávky a jiná práva.*

§ 658.

§

Odkázal-li *zůstavitel* jednu nebo několik věcí určitého druhu, ale nikoli výslovně ze svého vlastnictví a nenajdou-li se takové věci v *pozůstalosti*, jest *dědic*

povinen, opatřiti je odkazovníku v jakosti, jaká jest přiměřena jeho stavu a potřebám. Odkaz částky peněžité zavazuje *dědice* k jejímu zaplacení, ať hotové peníze v *pozůstalosti* jsou, či nikoli.

»*Ale nikoli*« — slovo »*ale*« jest nutné v češtině pro jasnost výrazu. *Zde jest také na místě, »Eigenthum« přeložiti slovem »vlastnictví«, protože tu může jíti jen o věci, nikoli o práva. Kdyby zůstavitel uvedl, že odkazuje svoje pohledávky, směnky a pod., bude tu samozřejmě řeč o věcech z jeho jmění.*

§ 659.

§

Zůstavitel může také jiné osobě ponechat, aby zvolila, kterou z několika věcí má dostati odkazovník. Odmítne-li tato osoba, nebo zemře-li před volbou, určí odkaz soud, hledě ku stavu a k spotřebě odkazovníkově. Soud také tehdy určí odkaz, jestliže odkazovník zemřel dříve, než vykonal volbu, jež mu byla ponechána.

b) věci určité;

§ 660.

§

Je-li odkaz určité věci v jednom nebo v několika ustanoveních opakován, nemůže proto býti od *dědice* požadováno vedle přirozeného odevzdání odkazu zároveň i poskytnutí hodnoty jeho. Jiné odkazy, byť i obsahovaly věc téže podoby nebo touž peněžní částku, patří odkazovníku tolikráte, kolikrát jsou opakovány.

§ 660 jest převeden do české řeči překladem poněkud volnějším z důvodů jazykových. Ale smysl jest totožný s originálem.

§ 661.

§

Odkaz jest neúčinný, jestliže odkázaný předmět v době posledního poručení byl již vlastnictvím odkazovníkovým. Nabyli-li ho později, zaplatí se mu řádná cena předmětu. Dostal-li jej však od *zůstavitele* sama, a to bezplatně, má se za to, že odkaz byl zrušen.

»*Řádná cena*« — *terminus technicus* § 305. *Kdyby se tam terminologie změnila, bylo by nutno provésti obdobnou změnu i zde.*

c) věci cizí;

§ 662.

§

Neúčinný jest odkaz věci cizí, která nenáleží ani zůstaviteli, ani dědici nebo odkazovníku, jenž ji má poskytnouti někomu jinému. Mají-li uvedené osoby na věci odkázané podíl nebo nárok nějaký, rozumí se odkazu tak, že týče se jen tohoto podílu nebo nároku. Nařídil-li však zůstavitel výslovně, že má býti určitá věc cizí zakoupena a poskytnuta odkazovníku, kdežto vlastník její nechce ji zciziti za cenu odhadní, zapraví se odkazovníku tato cena.

Je-li odkázaná věc zastavena nebo jinak zatížena, vezme příjemce na se také věcná břemena, jež na ní vážnou.

Ze slov, která byla novelou vsunuta do § 1358 jest patrné, že odkazovník nevstoupí v osobní poměr dlužnický, zabezpečený věcně na předmětu odkazovém. Proto se výslovně ustanovuje v § 662, že přejímá s odkazem »věcná« břemena, na věci vážnoucí. Kdyby dluh zapravil, bude mít dle § 1358 nárok věřitelský vůči dlužníku osobnímu (pozůstalosti).

d) pohledávky;

§ 663.

§

Odkaz pohledávky, kterou má zůstavitel vůči odkazovníku, zavazuje dědice k tomu, aby vrátil dlužní úpis, nebo aby odkazovníku vyhotovil potvrzení, zprošťující jej dluhu a zadrželých úroků.

»Die Befreiung auszufertigen« — nestačí tedy ústní zproštění dluhu, což překlad jasně vyjadřuje.

§ 664.

§

Odkáže-li zůstavitel pohledávku, která mu náleží vůči osobě jiné, jest dědic povinen, pohledávku tuto i s úroky zadrželými a dále plynoucími postoupiti odkazovníku.

Slovo »jemanden« vynechává se jako zbytečné. Tím jasněji jest patrné i pro laika, že slovo »mu« v další

větě vztážné znamená zůstavitele (ne snad odkazovníka).

§ 665.

§

Odkaz dluhu, který má zůstavitel zaplatiti odkazovníku, má ten účinek, že dědic jest povinen dluh, zůstavitelem určitě vyjádřený nebo odkazovníkem prokázaný, uznati a zaplatiti nejpozději ve lhůtě, určené pro odevzdání ostatních odkazů, beze zření k výminkám nebo lhůtám, obsaženým v dlužním úpisu. Ale ohroženým věřitelům zůstavitelovým nemůže býti toto uznání dluhu ke škodě.

Důležité slovo »ausgewiesen« překládá se slovem (dluh) »prokázaný« v tom smyslu, že odkazovník musí prokázati zejména existenci a výši dluhu (neučinil-li toho zůstavitel sám), takže výhoda odkazu spočívá jen ve vyloučení eventuálního sporu, zbavení výmínek a lhůt.

§ 666.

§

Prominutí dluhu rozumí se tak, že vztahuje se jen na dluhy přítomné, nikoli však na ty, které vzniknou po zřízení odkazu. Promine-li se odkazem právo zástavní nebo rukojemství, neplyne z toho ještě, že také dluh byl prominut. Prodlouží-li se lhůty platební, jest přes to dále platiti úroky.

§ 667.

§

Odkáže-li zůstavitel někomu stejnou částku, jakou mu jest sám dlužen, nemá se za to, že odkazem chtěl sprovoditi dluh. Dědic zaplatí částku v případě tomto dvakráte; jednou jako dluh, podruhé jako odkaz.

§ 668.

§

Odkazem všech pohledávek nejsou přece jen pojaty ani pohledávky z cenných papírů a vkladních knížek, ani jistiny vážnoucí na nemovitosti ani pohledávky, vznikající z práva věcného.

»Veřejné papíry úvěrové« jsou dle dnešního názoru jednak všechny cenné papíry, při čemž otázka povahy určitého papíru bude quaestio facti, jednak vkladní knížky veřejných ústavů úvěrních. Pohledávkami

»z práva věcného« mohou býti na př. zadrželé nároky z práva poživacího, nároky přispívání ze služebností domovních nebo pozemkových a pod.

e) věna;

§ 669.

§

Věno může býti odkázáno buď tak, aby manžel byl osvobozen od vrácení jeho, nebo aby dědic byl zavázán, vrátiti manželce částku peněžní nebo věc, přinesenou jako věno, bez důkazu a beze srážky nákladů, jež na věc byly vynaloženy. Platí tu předpisy, ustanovené pro odkaz jiných pohledávek.

§ 670.

§

Odkáže-li zůstavitel věno, jehož blíže neurčil, osobě, které není povinen věno zříditi, rozumí se tím beze zření k vlastnímu majetku jejímu takové věno, jaké by jí byl povinen zříditi otec dle svého stavu, za prostředních poměrů majetkových.

§ 671.

§

Odkáží-li věno rodiče dcerám, vpočte se toto věno do podílu podle zákona, pokud výslovně se neprohlásí za odkaz přednostní.

§ tento týče se jen případu posloupnosti dle zákona a odkazu věna dovětkem. Posloupnosti dle závěti nemůže se ustanovení toto dotýkati vzhledem k první větě § 790. Slova »oder letztwilligen« spočívají na zřejmém omylu redakčním.

f) zaopatření, výchovy, výživy;

§ 672.

§

Odkazem zaopatření zahrnují se výživa, ošacení, byt a ostatní potřeby, a to doživotně, jakož i potřebné vyučování. To vše rozumí se také slovem vychování. Vychování však končí tělesnou zletilostí. Stravou rozumí se poskytování výživy na dobu života.

Vychování »však« zdůrazňuje protiklad pojmu »zaopatření«. »Pokrmů a nápojů« = výživy.

§ 673.

§

Není-li mira odkazů, uvedených v předešlém paragrafu, patrna z vůle zůstavitelovy, ať již projevené výslovně, nebo mlčky dosavadní podporou, poskytovanou odkazovníku, určí se dle stavu, k němuž odkazovník přísluší nebo k jakému byl připraven zaopatřením, jehož se mu dostávalo.

g) svršků, domácího zařízení;

§ 674.

§

Svršky (nábytkem) rozumějí se ty, kterých je třeba k slušnému používání bytu; domácím náradím nebo zařízením rozumí se všechno to, čeho je třeba k vedení domácnosti. Přístroje k provozu živnosti se tím nerozumějí, pokud to není jasněji vyjádřeno.

§§ 675, 676, 677, 678. Navrhuje se zrušení. Tato ustanovení obsahují zcela zbytečnou kasuistiku. Výklad slov musí býti v těchto případech ponechán soudu v případě sporu.

h) zlata, stříbra;

§ 679.

§

Odkazem zlata nebo stříbra zahrnují se drahé kovy zpracované i nezpracované, ale nikoli mince ani to, co jest pouze částí nebo ozdobou jiného předmětu pozůstalostního.

Druhá část tohoto ustanovení budiž vynechána, ježto obsahuje zcela zbytečnou kasuistiku.

i) hotovosti.

§ 680.

§

K hotovosti patří také bankovky a státopvky, které v zákonitěm oběhu nahrazují peníze kovové.

»Öffentliche Kreditspapiere« neznamenají »cenné papíry«, nýbrž jen papírové oběživo. Proto také »ordentlicher Umlauf« nahrazen slovem »zákonitý oběh«.

k) O pojmenování: děti;

§ 681. §

Slovem: děti, zahrnují se jen synové a dcery, jestliže zůstavitel něčím pamatoval na děti někoho jiného; jde-li však o jeho děti vlastní, zahrnují se slovem tím i potomci, vstupující na jejich místo, pokud byli již zplozeni v době úmrtí zůstavitele.

l) příbuzní;

§ 682. §

Odkaz, vyměřený bez bližšího určení pro příbuzné, poskytne se těm, kdož dle zákonné posloupnosti jsou nejbližší. I při odkazech použije se pravidla, vysloveného v § 559 pro rozdělení pozůstalosti mezi takové osoby, jež pokládají se za jedinou.

m) osoby služebné;

§ 683. §

Pamatoval-li zůstavitel odkazem na osoby služebné, a označil-li je pouze služebným poměrem, má se za to, že se má odkazu dostat těm, kdož byli v době úmrtí jeho v poměru služebném. Přes to může být v tomto případě jako v ostatních domněnka taková vyvrácena silnějšími důvody pro domněnku opačnou.

Komise byla si také v tomto případě vědoma § 272 civ. ř. s., dle něhož rozhodne o pochybnostech volné uvážení soudcovy. Ale doporučuje se zachovati ustanovení přes to, aby sloužilo za směrnici pro vyřízení věci dohodou.

Kdy napadá odkaz.

§ 684. §

Odkazovník nabývá zpravidla (§ 699) hned smrtí zůstavitelovou právního nároku na odkaz pro sebe a pro své právní nástupce. Odkázaného předmětu může však nabýt jen způsobem, jakým se vůbec dle ustanovení zákona uskutečňuje nabývání práv majetkových.

»Recht auf Vermächtnis« = právní nárok na odkaz — aby se zdůraznil obligační ráz práva odkazovníka. »Eigentumsrecht«, »Erwerbung des Eigentums« jsou výrazy buď příliš úzké (vždyť může jít o pohledávky nebo jiná práva), nebo nesprávné, užívá-li se nepřesně slova »Eigentum« ve smyslu »jmění«. Proto se doporučuje širší výraz »nabývání práv majetkových«, v němž je zahrnuto i plnění, které je spíše osvobozením od břemene než nabytím v užším smyslu slova.

Den splatnosti.

§ 685. §

Odkaz jednotlivých předmětů pozůstalostních a práv na ně se vztahujících dále menších odměn pro osoby služebné jakož i odkazy lidumilné, mohou být požadovány ihned; jiné odkazy jsou splatny teprve za rok od smrti zůstavitelovy.

»Lidumilné« jest poněkud širší výraz pro pojem »fromme«, t. j. pro drobné odkazy k účelům dobročinným nebo náboženským. »Können geordert werden« překládá se ve druhé větě úmyslně slovem »jsou splatny«, čímž se vysvětluje výraz původního textu i pro větu prvou.

§ 686. §

Je-li odkázán jednotlivý předmět pozůstalostní, patří odkazovníku také úroky, ode dne smrti zůstavitelovy plynoucí, užitky, které vzejdou, i cožkoli jinak přibude. Naproti tomu přecházejí naň tímto dnem i věcná břemena, váznoucí na odkaze, ano i ztráta, jestliže se předmět odkázaný bez viny jiné osoby znehodnotí nebo úplně zmaří.

»Věcná břemena« vzhledem k §§ 1358 a 662.

§ 687. §

V případě, že někomu byly odkázány dávky, splatné ročně, měsíčně nebo podobně, nabude nároku na celou dávku lhůty, dožije-li se byť i jen počátku této

lhůty. Přes to může být dávka požadována teprve tehdy, když lhůta byla prošla. První lhůta plyne ode dne smrti zůstavitelovy.

»Betrag« lépe »dávka«, protože může být také *naturální*.

Odkazovníkovo právo na zajištění.

§ 688. §

Ve všech případech, kdy jiný věřitel měl by nárok na zajištění vůči svému dlužníku, může i odkazovník žádati zajištění svého odkazu. Jinak má se státi vklad odkazu za účelem vzniku práva věcného, ustanoveno jest výše v § 437.

Komu případně uvolněný odkaz.

§ 689. §

Odkaz, jehož odkazovník přijmouti nemůže nebo nechce, napadne náhradníku (§ 652). Není-li náhradníka a je-li celým odkazem pamatováno na několik osob buďto bez určení podílů nebo výslovně dle dílů poměrných, přibude podíl, jehož některý z nich nenabude, poměrně podílníkům ostatním. Mimo uvedené dva případy podrží uvolněnou částku pozůstalost.

Není důvodu, proč omeziti akrescenci odkazu na případ určení odkázaného předmětu několika osobám dílem rovným. Jde přece jen o to, že odkázaný předmět byl z celku pozůstalosti zůstavitelem vyloučen a zůstaven určité skupině osob buď bez určení podílů, nebo dle kvót. Analogie § 562 není na místě, protože v tomto případě jde o vymezený kus pozůstalosti, který se z celku vyjímá a poskytuje dohromady určitým osobám jako odkazovníkům. Je-li na př. ustanoveno: »odkazují dům dětem bratrovým a to dceři ½, synům po ¼« — je to v zásadě totéž, jako kdyby řekl zůstavitel »odkazují dětem bratrovým, a to rovným dílem«. Jinak by bylo, kdyby zůstavitel určil: »Ze své pohledávky na domě X odkazují bratrově dceři 40.000

Kč, synům pak po 20.000 Kč. Případu toho týče se výhrada poslední věty § 689.

Práva dědicova, jestliže břemena vyčerpávají podstatu.

§ 690. §

Je-li pozůstalost vyčerpána odkazy, nemá přihlášený dědic nároků, mimo nárok na náhradu za náklady, učiněné ve prospěch podstaty pozůstalostní a na přiměřenou odměnu za svoje namáhání. Nechce-li pozůstalosti sám spravovati, musí žádati za ustanovení opatrovníka.

§ 691. §

Nelze-li z pozůstalostní podstaty uspokojiti všech odkazovníků, uspokojí se přede všemi ostatními odkaz zaopatření, které odkazovníku náleží ode dne, kdy odkaz napadl.

»Erbantalles« — lépe *ode dne nápadu odkazu, protože den nápadu odkazu nemusí vždy spadatí v jedno s nápadem dědictví (na příklad při výmince odkládaci).*

Nebo když břemena podstatu přesahují.

§ 692. §

Nestačí-li pozůstalost k úhradě dluhů, jiných povinných výloh a k vyřízení všech odkazů, sníží se poměrně nároky odkazovníků. Proto dědic nemá vyřizovati odkazů bez náležitého zajištění, dokud panuje takové nebezpečí.

»Berichtigung« = vyřízení — *proto, že v tomto slově jest zahrnuto nejen odevzdání věci, převod pohledávek, výplata peněz, nýbrž i prominutí dluhů, uznání dluhu věřitelova atd. Slovo »zapravení« bylo by tedy příliš úzké. Slovem »nemá«, které se klade na místě doslovného »není povinen«, chce nový text vyjádřiti, že jest dědic vlastně přímo povinen, nevyřizovati jednotlivých odkazů, dokud je nebezpečí schodku. Slova »nesmí« nebo pod. nebylo však užito proto, poněvadž není úmyslem, zostřiti všeobecnou povinnost dědicova ručení, jde spíše o důtklivé doporučení opatrnosti.*

§ 693.

§

V tom případě však, že odkazovníci již dostali odkazy, provede se srážka dle hodnoty, jakou měl odkaz v době přijetí a dle užitků, které již byly z něho vyzískány. Přece však jest odkazovníku ještě volno, i když odkaz již byl přijat, vyhnouti se příspěví tím, že odkaz nebo uvedenou hodnotu jeho a vyzískané užitky vrátí podstatě pozůstalostní; v příčině oprav nebo zhoršení jedná se s ním jako s poctivým držitelem.

§ 694. *Navrhuje se zrušení pro samozřejmost a neúčelnost.*

HLAVA DVANÁCTÁ.

O omezení a zrušení posledního pořízení.

Zůstavitelovo právo, omeziti nebo zrušiti poslední pořízení.

§ 695.

§

Zůstavitel může svoje ustanovení omeziti výminkou, určením času, nebo příkazem. On může také závěť nebo dovětek změnit nebo zrušiti.

»Eine erkläre Absicht« není omezením posledního pořízení, protože dle § 711 dědice ani odkazovníka právně nezavazuje.

Způsoby omezení posledního pořízení.

1. Výminka.

§ 696.

§

Výminka záleží v tom, že právo nějaké učiní se závislým na budoucí události nejisté. Výminka jest kladná nebo záporná dle toho, vztahuje-li se na případ, že událost nastane, či na případ, že nenastane. Jest odkládací, má-li právo nabytí působnosti teprve vznikem události; jest končící, má-li se práva nabytého pozbýti, stane-li se očekávaná událost skutkem.

Výminka není událost sama, nýbrž závislost práva na

události. Kdyby byla výminka události, byla by logicky nesmyslnou věta druhá, jednající o kladných a záporných (protože »událost« nemůže se vztahovati na uskutečnění nebo neuskutečnění téže události) i další, že »událost« může býti odkládací nebo končící. Slovo končící (to, co něco zakončuje, jako honiči, šici, psací a pod.) považuje komise za správnější než rozvazovací, kterážto slovo je v životě neobvyklé a mimo to nesprávné všude tam, kde se splněním podmínky právo nerozvazuje, nýbrž beze změny převádí na osobu jinou.

Ustanovení o výminkách.

a) O výminkách nesrozumitelných.

§ 697.

§

Na zcela nesrozumitelné výminky hledí se tak, jako kdyby k ustanovení nebyly připojeny.

b) O výminkách nemožných nebo nedovolených.

§ 698.

§

Ustanovení, kterým se někomu uděluje právo s nemožnou výminkou odkládací, jest neplatno. Na končící výminku nemožnou hledí se tak, jako kdyby k ustanovení vůbec nebyla připojena. Totéž platí o výminkách nedovolených.

Slova »obschon...« jsou nesprávná a zbytečná, protože výminka původně možná nestane se výminkou nemožnou proto, že splnění později se zmařilo. Souditi z této věty zákona a contrario, bylo by absurdní (Unger, Pfaff-Hofmann). Lépe jest škrtnouti tuto větu.

c) O výminkách možných a dovolených.

§ 699.

§

Jsou-li výminky možné a dovolené, lze práva, jiní omezeného, nabytí jen tehdy, stane-li se událost, o kterou právě jde, přesně skutkem, ať již to závisí na náhodě, na vůli obdařeného dědice nebo odkazovníka,

anebo na vůli osoby jiné. Neobsahuje-li výminka nic nedovoleného, jest přesně dle ní se řídit, i kdyby nebylo pravděpodobno, že se dědic nebo odkazovník dožije splnění jejího. Záporná výminka odkládací vykládá se jako kladná výminka končící obsahu opačného § 708.

V prvé větě úmyslně rozvedeno, že výminka se »splní«, uskuteční-li se to, na čem právo bylo učiněno závislým. Nadále možno již mluvit o »splnění« výminky za účelem stručnosti výrazu. Předposlední věta: dvor. dekr. ze dne 16. listopadu 1826, sb. z. polit. sv. 54. Poslední věta jasně vyjadřuje myšlenku, obsaženou v § 708.

d) O výmince vylučující manželství.

§ 700.

§

Výminka, dle níž má dědic nebo odkazovník pozbyti toho, co mu bylo zůstaveno, vstoupí-li v manželství, byť i po dosažení svéprávnosti, považuje se za nepřipojenou. Naproti tomu jest platno ustanovení, kterým zůstavitel určuje své manželce poživací právo nebo jiný trvalý důchod jako zaopatření pro dobu jejího vdovství, nebo kterým o cizí osobu podobně pečuje po dobu, než se provdá. Výminka, že dědic nebo odkazovník s určitou osobou nesmí vstoupiti v manželství, může býti platně uložena.

Muž má k ženě závazek alimentární. Zaopatřovací odkaz jest jakýmsi ekvivalentem této povinnosti, panující za života. Proto může po právu i zaopatření odkázané skončiti novým provdáním. Na dceru by se podobné omezení »na dobu neprovdání« nemohlo vztahovati, protože tu jest povinnost, zřízení věna. Ale není důvodu, proč by se zaopatření pro dobu neprovdání nemohlo týkati osoby cizí, vůči níž zůstavitel nemá povinnosti právní. Dvorský dekrét z 27. května 1844, č. 807 sb. z. s. — Větu: »jen ovdovělá osoba« atd. považuje komise za nemravnou, na čemž nic nemění ani výhrada v příčině dětí. Právě děti mohou býti nejmocnějším podnětem, aby se otec znovu oženil, nebo aby se matka znovu vdala. Na novém sňatku závisí někdy i otázka zachování hospodářství, zabezpeču-

jejího existenci ovdovělé osoby i dětí. Mimo to však je v dosavadním znění obsažena až nápadná možnost obchzení zákona. Slovo »svéprávnost« položeno na místo »zletilosti«, aby byly zahrnuty také případy omezení svéprávnosti.

e) O výmince, která se splnila za živa zůstavitele.

§ 701.

§

Jen směřuje-li výminka k takovému jednání dědicovu nebo odkazovníkovu, které může býti opakováno, musí býti po smrti zůstavitelově znovu vykonáno, i když se tak již jednou stalo za živa zůstavitele.

Původní myšlenka toliko stručněji a pregnantněji vyjadřena (viz § 899 obč. z.).

Zda výminka přechází na náhradníky.

§ 702.

§

Výminka, uložená dědici nebo odkazovníku, nevztahuje se na dědice nebo odkazovníka náhradního, zůstavitelem povolaného, pokud toho zůstavitel výslovně nevyjádřil.

»dědice nebo odkazovníka náhradního« vyjadřuje případy substituce. »Pokud« má i smysl kvantitativný, t. j. výminka váže náhradníka tehdy a v té míře, jak určil zůstavitel.

§ 703.

§

K nabytí toho, co bylo zůstaveno s výminkou odkládací, jest třeba, aby osoba, na niž bylo takto pamatováno, vznik události přežila, a aby při jejím uskutečnění byla dědicky způsobilá.

2. Určení času.

§ 704.

§

Je-li nejisto, zda nastane či nenastane doba, jejímž určením zůstavitel omezil právo někomu zůstavené, považuje se toto omezení za výminku.

Nemusi to býti právo, omezené na určitou dobu, ale vždy to bude právo omezené určením doby, i když to bude dies a quo. S tohoto hlediska jest logicky přesněji navržené znění než doslovný překlad originálu.

§ 705.

§

Je-li čas určen tak, že rozhodná chvíle nastati musí, přechází zůstavené právo jako jiná, nepodmíněná práva, na dědice toho, na něž bylo takto pamatováno; jen odezdání odloží se na konec určené lhůty.

Začátek rozveden, aby byl srozumitelnější. »Konec určené lhůty« vzhledem k § 903.

§ 706.

§

Bylo-li by zřejmé, že doba vyměřená v posledním pořizení nikdy nastati nemůže, bude toto určení času posuzováno jako připojení výminky nemožné. Jen v případě, že zůstavitel bezpochyby toliko se zmýlil ve výpočtu času, určí se rozhodná chvíle dle pravděpodobné vůle jeho.

Poměr mezi tím, kdo nabyl dědictví nebo odkazu s výminkou anebo s určením času a mezi jeho nástupcem.

§ 707.

§

Dokud právo dědicovo nebo odkazníkově zůstává odsunuto následkem toho, že výmínečná událost ještě nenastala, nebo že určený čas ještě nepřišel, dotud panují mezi dědicem dle zákona a dědicem dle závěti, nebo mezi dědicem a odkazovníkem tatáž práva a tytéž závazky v příčině zatímného držení a užívání dědictví nebo odkazu, jako při náhradnictví svěřenském.

§ 708.

§

Komu se dostalo dědictví nebo odkazu se zápornou výminkou odkládací nebo s výminkou končící (§ 699) anebo jen na určený čas, tomu náleží vůči osobě, již má dědictví nebo odkaz připadnouti, uskutečnit se vymínečná událost nebo až přijde určený čas, tatáž práva a tytéž závazky, jako dědici nebo odkazovníku vůči náhradníku svěřenskému (§ 613).

§ 699 se cituje proto, že tam bylo v poslední větě vysloveno, jak se vykládá záporná výminka odkládací.

3. Příkaz.

§ 709.

§

Připojil-li zůstavitel k tomu, čím na někoho pamatoval, příkaz, posuzuje se tento příkaz dle obdoby výminky končící; takže se zmaří právo zůstavené, nebude-li splněno, co bylo přikázáno.

§ 710.

§

V případě, že příkazu nelze splniti, jest povinností snažiti se, aby alespoň přibližně, pokud možno, bylo mu vyhověno. Není-li ani to možno, podrží osoba příkazem obtížena to, čím na ni bylo pamatováno, není-li zřejma opačná vůle zůstavitelova. Kdo sám se učíní neschopným splniti příkaz, pozbude toho, co mu bylo zůstaveno.

§ 711.

§

Vyjádří-li sice zůstavitel úmysl, s nímž někomu určil zůstavenou hodnotu, ale neuloží-li mu za povinnost, aby splnil tento úmysl, nelze nutiti toho, na koho bylo takto pamatováno, aby dle tohoto úmyslu použil zůstavené hodnoty.

Viz poznámku u § 695.

§ 712.

§

Neplatno jest ustanovení, kterým zůstavitel svému dědici ukládá jednání nemožné nebo nedovolené s dodatkem, že, nesplní-li příkazu, bude povinen poskytnouti určitý odkaz osobě jiné.

O zrušení pořizení, a to

1. zřízením nového pořizení; závěti:

§ 713.

§

Starší závět zrušuje se pozdější platnou závětí nejen v příčině ustanovení dědice, nýbrž i v příčině svých ostatních ustanovení, pokud zůstavitel v pozdější závěti

zřetelně nevyjádří, že starší má zůstatí úplně nebo částečně v platnosti. To platí také tehdy, když v pozdější závěti povolává se dědic jen k části dědictví. Ostatek nepřipadne tomu, kdo byl povolán starší závětí, nýbrž dědicům dle zákona. Také dovětek zrušuje se pozdější závětí.

Poslední věta připojuje se proto, že při sepisování pozdější závěti má pořizovatel možnost, výslovně zachovati starší dovětek úplně nebo z části, jako tomu jest v otázce starší závěti. Nezmiňuje-li se o starším dovětku, jest velmi nesnadno určití, zda snad nezapomněl na starý dovětek a úsudek a contrario z původního znění zákona snadno může vésti k mylnému výkladu vůle zůstavitelovy, k nejasnostem i zmatkům.

nebo dovětku:

§ 714.

§

Pozdějším dovětkem zrušují se starší odkazy, ať již byly ustanoveny v závěti nebo v dovětku jen potud, pokud s tímto dovětkem jsou v odporu.

Dovětek ruší odkazy, které mu odporují, ať jsou obsaženy v jakémkoli pořizení, ale neruší pořizení sama. To se jasně vyjadřuje vsunutou větou »ať již...« Věta »deren mehrere bestehen können« je zbytečná vzhledem k § 715.

§ 715.

§

Je-li několik posledních pořizení a nelze-li dokázati, které je pozdější, platí všechna, pokud se vzájemně nevylučují, a použije se ustanovení o společenství práv majetkových.

»Insofern sie nebeneinander bestehen können« překládá se výrazem »pokud se vzájemně nevylučují«, t. j. svým obsahem. Vylučovalo by se na příklad vzájemně, kdyby totéž výlučné a neomezené právo poskytovalo se pokaždé jiné osobě, nebo kdyby se v jednom odkazovala někomu pohledávka, která se ve druhém dlužníku promíjí. Nevylučuje se odkaz téže věci několika osobám, neboť tu nastane spoluvlastnictví. Možnosti § 715 sice značně ubývá

povinným datováním posledního pořizení, ale jest možno, že budou dvě pořizení téhož data (sepsaná v týž den). Proto jest nutno § 715 zachovati.

§ 716.

§

Právně neúčinná jest doložka, připojená k závěti nebo dovětku, která předem prohlašuje za neplatna všechna příští pořizení vůbec, nebo taková, jež nebudou opatřena zvláštní značkou.

2. odvoláním:

§ 717.

§

Chce-li zůstavitel své pořizení zrušiti aniž učiní nové, nezbývá mu, než výslovně je odvolati ústně nebo písemně, anebo zničiti listinu.

§ 718.

§

Odvolání může se platně státi jen v takovém stavu, v jakém je člověk způsobilým, projevití poslední vůli. Kdo byl omezeně zbaven svéprávnosti pro marnotratnost, anebo pro zvykové nadužívání alkoholu nebo jedů nervových, může platně odvolati svoje poslední pořizení. Viz řád o zbavení svéprávnosti § 6, odst. 2.

a) odvoláním výslovným;

§ 719.

§

Ústní odvolání posledního pořizení, ať soukromého či veřejného, vyžaduje takových obřadností, jakých jest třeba k platnému pořizení ústnímu. Písemné odvolání vyžaduje zachování obřadností, potřebných, aby vzniklo platné pořizení písemné.

Navržené znění zdůrazňuje potřebu, aby zrušující pořizení bylo vykonáno ve formě obřadné jako pořizení kladné.

§ 720.

§

Zůstavitelovo ustanovení, kterým dědici nebo odkazovníku zakazuje se s pohružkou ztráty nějaké výhody, aby neodporoval poslednímu pořizení, jest naprosto ne-

účinné v případě, že jde toliko o odpor proti pravosti nebo proti nedostatku obřadností pořízení, anebo proti výkladu smyslu jeho.

Nebylo by spravedливо, aby zůstavitel mohl se sankci ztráty výhod zakázati odpor proti závěti, která následkem nedostatku obřadností snad ani platnou závětí není. Případ tento jest jistě stejně závažný jako odpor proti pravosti a bylo proto třeba § 720 doplniti.

b) odvoláním mlčky učiněným;

§ 721.

§

Kdo listinu posledního pořízení zničí, zruší svoje pořízení. Zničí-li pořizovatel jen jeden z několika prvopisů pořízení, nelze z toho ještě usuzovati na jeho odvolání. Pokud z jiného, patrně úmyslného, porušení listiny lze snad souditi na zrušovací vůli zůstavitelovu, posoudí soudce.

Zbytečná a namnoze chybná kasuistika původního znění se vypouští a pomáhá se soudci k volnosti, aby sám posoudil význam úmyslných porušení listiny dle uvážení okolností.

§ 722.

§

Stalo-li se zničení listiny anebo její zmizení mimo vůli zůstavitelovu, podrží poslední pořízení platnost, dokáže-li se ovšem jednak, že se to stalo mimo vůli zůstavitelovu, jednak jaký obsah mělo poslední pořízení.

Otázka zrušení listiny zodpověděna v § 721. Zničení nebo zmizení, a to nejen nahodilé, nýbrž vůbec nastalé mimo vůli zůstavitelovu, jest bez účinku rušícího, dokáže-li se i tato povaha zmaření (ztráty) i obsah listiny.

§ 723. Navrhuje se zrušení, a to jednak proto, že § 713 spojuje se vznikem nové závěti zánik závěti starší, jednak proto, že najde-li se po smrti zůstavitelově závět jediná, jest platna bez ohledu na to, že snad zůstavitel ještě jinou napsal, ale zase ji spálil nebo jinak beze stopy zničil. Obsahuje tedy § 723 jednak nesprávné a také nebezpečné ustanovení o nové platnosti právního aktu zru-

šeného, což odporuje § 713, jednak zbytečnou samozřejmost.

c) odvoláním předpokládaným;

§ 724.

§

O odkaze předpokládá se, že byl odvolán, jestliže zůstavitel odkázanou pohledávku vymohl a vybral, jestliže odkázanou věc zcizil, aniž jí znovu nabyt, nebo změnil-li ji takovým způsobem v jinou, že pozbyla dřívější podoby i dřívějšího názvu.

§ 725.

§

Zapravil-li však dlužník pohledávku z vlastního podnětu, stalo-li se zcizení odkázaného předmětu na příkaz soudní, nebo byla-li věc změněna beze svolení zůstavitelova, trvá odkaz.

3. odmítnou-li dědictví.

§ 726.

§

Nechce-li nebo nemůže-li pozůstalosti přijmouti ani dědic ani náhradník, napadne právo dědické zákonným dědicům. Ti však jsou povinni, uposlechnouti ostatních opatření zůstavitelových. Nejsou-li zákonní dědicové nebo odmítnou-li i oni dědictví, považují se odkazovníci za dědice dle poměru hodnoty svých odkazů.

HLAVA TŘINÁCTÁ.

O posloupnosti dle zákona.

Případy posloupnosti zákonné.

§ 727.

§

Posloupnost dle zákona nastane zúplna nebo z části, jestliže zemřelý nezanechal platného pořízení, jestliže v posledním pořízení nerozhodl o celém svém jmění, nebo jestliže osoby, posledním pořízením povolané, nemohou nebo nechtějí přijati toho, co jim bylo zůstaveno.

Věta »wenn er die Personen... bedacht hat« je ne-
správná, protože nárok na povinný díl není případem dě-
dění dle zákona (Piafi-Hoffmann str. 688). V případě
§ 777 nastane modifikované dědění dle zákona, v případě
§ 778 zruší se závěť až na $\frac{1}{4}$ všeužitečných nebo zbož-
ných odkazů.

§ 728. §

Není-li platného posledního pořízení, napadne celá
pozůstalost dědicům podle zákona. Je-li platné poslední
pořízení, napadne jim ta část dědictví, která pořízením
nikomu nebyla zůstavena.

§ 728 ponechává se, ač si jest komise vědoma, že ob-
sahuje samozřejmý důsledek § 727.

Předpis pro případ zkrácení povinného dílu.

§ 729. §

Byl-li posledním pořízením zkrácen ten, kdo má ná-
rok na povinný díl, může se podílu, který mu přináleží,
soudně domáhati dle ustanovení příští hlavy, dovoláváje
se ustanovení zákona.

Dědicové dle zákona.

1. Příbuzní původu manželského.

§ 730. §

Dědici dle zákona jsou především ti, kdož se zů-
stavitelem spojení jsou nejbližší třídou příbuzenství pů-
vodu manželského. Třídy příbuzenství určují se takto:

Třídy příbuzných, povolání k dědictví.

§ 731. §

Do první třídy náleží ti, kdož se pojí v kmen zů-
stavitelův, totiž jeho děti a potomstvo jejich.

Do druhé třídy náleží zůstaviteli rodiče a jejich
kmény, totiž zůstaviteli sourozenci a potomstvo jejich.

Do třetí třídy náleží zůstaviteli staří rodiče
a kmény jejich, totiž sourozenci rodičů zůstavitelových
a jejich potomstvo.

Ze čtvrté třídy povolávají se k dědictví jen staří ro-
diče rodičů zůstavitelových.

Při projednávání pozůstalosti hledí se k tomu, kdo
jest k dědictví nezpůsobilým, kdo se dědictví vzdal, anebo
kdo, ač byl vyzván, k dědictví se nepřihlásil, tak jako
kdyby byl zůstavitele nepřežil.

Poslední věta připojena, aby byla všeobecně vyslo-
vena zásada, obsažená v § 767 v příčině určování dílů po-
vinných, dále proto, aby z nesprávné formulace § 128
patentu o nesporném řízení (»der nicht angetretene Teil
der Verlassenschaft... oder«) nedala se nesprávně de-
dukovati kaducita odporující jasně vyjádřené zásadě
§ 760. »Staří rodiče« — slovenský výraz pro dědy a báby.

1. třída: Děti.

§ 732. §

Má-li zůstavitel manželské děti prvého stupně, při-
padne jim celé dědictví, ať jsou rodu mužského nebo
ženského, ať se narodily za živa zůstavitele nebo po jeho
smrti. Mezi několik dětí rozdělí se dědictví rovným dílem.
Vnuci ze synů a dcer dosud žijících a právnicki z dosud
žijících vnuků nemají práva na posloupnost dědickou.

§ 733. §

Zemřelo-li dítě zůstavitelovo před ním a zůstal-li
po něm vnuk nebo několik vnuků, připadne podíl, který
by byl připadl zemřelému dítěti, tomuto pozůstalému
vnuku celý, nebo těmto několika vnukům rovným dílem.
Je-li některý z těchto vnuků mrtev a zůstali po něm pra-
vnici, rozdělí se právě tak podíl zemřelého vnuka mezi ně
rovným dílem. Zůstanou-li po některém zůstaviteli ještě
vzdálenější potomci, provede se dělení poměrně dle právě
ustanoveného pravidla.

§ 734. §

Takto dělí se pozůstalost jen tehdy, když se vy-
skytnou vnuci po zemřelých dětech vedle dětí ještě žijí-
cích, anebo vzdálenější vedle bližších potomků zůstavitelo-
vých: nýbrž i tehdy, když má se pozůstalost rozdělit mezi

vnuky po různých dětech nebo mezi pravnuky po různých vnucích. Nemůže se tedy nikdy vnukům, kteří zůstali po jednotlivém dítěti a pravnukům, kteří zůstali po jednotlivém vnuku, ať jich jest mnoho nebo málo, dostat ani více ani méně, než by se bylo dostalo zemřelému dítěti nebo vnuku, kdyby byli zůstali na živu.

2. třída: Rodiče a jejich potomci.

§ 735.

§

Není-li způsobilého dědice, který by pocházel od sama zůstavitele, napadne pozůstalost těm, kdož s ním jsou příbuzni ve třídě druhé, totiž: jeho rodičům a potomkům jejich. Žijí-li dosud oba rodiče, přináležejí jim také dědictví rovným dílem. Je-li některý z rodičů mrtev, nastoupí v jeho právo děti nebo potomci, kteří po něm zůstali a polovina, která by zemřelému byla přináležela, rozdělí se mezi ně dle zásad, ustanovených v §§ 732—734 v příčině dědění potomstva zůstavitelova.

Zbytečně rozvláčný konec § 735 poněkud zkrácen, aniž se meritorně mění.

§ 736.

§

Jsou-li oba rodiče mrtvi, dělí se otcova polovina dědictví mezi jeho pozůstalé děti a jejich potomstvo, matčina polovina pak mezi její děti a jejich potomstvo dle §§ 732—734. Není-li po rodičích jiného potomstva mimo děti společně zplozené a jejich potomky, rozdělí se stejnoměrně o obě poloviny. Jsou-li tu však mimo ně také děti, které otcem nebo matkou nebo každým z nich zplozeny byly v jiném manželství, dostane se dětem společně zplozeným nebo jejich potomstvu i se strany otcovy i se strany matčiny podílů, rovných podílům sourozenců polorodných.

§ 737.

§

Je-li některý z rodičů zůstavitelových mrtev, aniž po něm zůstali potomci, připadne celé dědictví druhému, dosud žijícímu rodiči. Není-li ani druhý na živu, rozdělí se celé dědictví mezi jeho potomky dle zásad dosud uvedených.

»Děti a potomci« = potomci. Mimo to opraven redakční omyl prvé věty.

3. třída: Staří rodiče a jejich potomstvo.

§ 738.

§

Jsou-li rodiče zůstavitelovi mrtvi a ani potomstvo po nich nezůstalo, napadne dědictví třídě třetí, totiž: starým rodičům zůstavitelovým a potomstvu jejich. Dědictví dělí se pak ve dva stejné díly. Polovina přináležejí rodičům otcovým a jejich potomkům, druhá rodičům matčiny a jejich potomkům.

§ 739.

§

Každá z těchto polovin dělí se rovným dílem mezi staré rodiče jedné a druhé strany, jsou-li dosud na živu. Je-li mrtev některý děd nebo bába, nebo jsou-li mrtvi na té či oné straně, rozdělí se polovina, této straně připadající, mezi potomstvo oněch starých rodičů dle zásad, dle nichž jest dělit ve druhé třídě celé dědictví mezi děti a další potomky rodičů zůstavitelových (§§ 735—737).

§ 740.

§

Jsou-li na straně otcovské nebo na straně mateřské oba staří rodiče mrtvi a ani po dědovi ani po bábě této strany nezůstali potomci, připadne celé dědictví dědovi a bábě druhé strany anebo po tom z nich, který jest mrtev, jeho pozůstalým potomkům.

4. třída: Staří rodiče rodičů zůstavitelových.

§ 741.

§

Jestliže úplně zanikla třída třetí, jsou k posloupnosti dle zákona povoláni toliko staří rodiče zůstavitelových rodičů. Dědům a bábám zůstavitelova otce připadá polovina dědictví, dědům a bábám matčiny druhá. Obě dvojice starých rodičů dělí se o polovici na ně připadající rovným dílem. Není-li již na živu jednotlivý člen dvojice, připadne uprázdněná osmina členu druhému, je-li živ. Není-li dvojice na živu, připadne tato čtvrtina druhé

dvojici téže strany. Jsou-li obě dvojice jedné strany mrtvy, jsou povolány k celé pozůstalosti dvojice strany druhé v tomtéž poměru, v jakém se dělí o polovici, která jim napadá přímo.

§ 741 přeložen poněkud volněji za účelem srozumitelnosti. »Toliko«, aby bylo zřejmo vyloučení potomstva.

§ 750.

Je-li kdo se zůstavitelem příbuzný s více než jedné strany, má s každé strany totéž dědické právo, které by mu náleželo s té které strany o sobě.

§ 751.

Na tyto čtyři třídy manželského příbuzenství omezuje se právo posloupnosti v příčině volně zděditelného jmění.

II. Zákonné právo dědické dětí legitimovaných.

§ 752.

Děti, narozené mimo manželství a legitimované dodatčným sňatkem rodičů, jakož i ony děti, které mají mimořádné výhody § 160 přes to, že při sňatku rodičů byla tu překážka, mají také v příčině zákonné posloupnosti práva dětí manželských.

Předpokládá se, že výhrady, obsažené v § 160 (z nichž § 63 a § 64 stal se již bezpředmětným) i výhrada § 161 budou odstraněny při revizi práva rodinného. Ostatně je sporno, není-li již následkem zákonodárství konkordátního i zbylá výhrada § 160 bezpředmětná a spor bylo by snad lépe rozřešiti způsobem právě naznačeným.

§ 753.

Dítěti nemanželskému, legitimovanému rozhodnutím správy státní, náleží zákonné právo dědické k pozůstalosti otcově tehdy, bylo-li legitimováno na žádost otcovu za tím účelem, aby k volně zděditelnému jmění nabylo stejných práv s dětmi manželskými.

III. Zákonné právo dědické dětí nemanželských.

§ 754.

Po matce a po příbuzných jejích mají děti nemanželské při posloupnosti dle zákona stejné právo s dětmi

manželskými. K pozůstalosti otcově a příbuzných otcových nemají děti nemanželské zákonného práva dědického.

IV. Zákonné právo dědické svojenců.

§ 755.

Svojenci mají při zákonné posloupnosti ve jmění toho, jenž je přijal za své, stejné právo jako děti manželské. V příčině příbuzných jeho nemají práva dědického. Podrží však dědické právo ke jmění svých přirozených rodičů a příbuzných (§ 183).

Svojenec nabude práva dědického jen po tom, kdo jej adoptoval. To platí i v případě, že adoptant je manželem, a že druhý manžel k adopci svolil (což je dle § 180 nutno mimo případy tam uvedené). Má-li nabytí dědického práva po obou manželech, musí jej oba manželé adoptovati. To nejlépe se vyjádří způsobem v textu navrženým, kdež se zmínka o manželu »jenž k adopci nesvolil« vůbec vynechává. Že při dědictví tom jde jen o jmění »volně děditelné«, jest samozřejmé a neplatí jen o dětech adoptovaných.

V. Zákonné právo dědické rodičů po dětech, uvedených v §§ 752—754.

§ 756.

Rodičům náleží k pozůstalosti dětí legitimovaných nebo nemanželských, kterým se dle zákona uděluje zvláštní výhoda, totéž vzájemné právo dědické, jaké těmto dětem bylo určeno vzhledem k pozůstalosti rodičů. Ku jmění dítěte, jež zůstalo nemanželským, náleží posloupnost dědická matce a jejím příbuzným; otec a jeho příbuzní jsou z ní vyloučeni. Svojitelé nemají zákonného práva dědického k pozůstalosti svojencově. Pozůstalost jeho připadne dle zákonné posloupnosti jeho příbuzným.

VI. Zákonné právo dědické pozůstalého manžela.

§ 757.

Pozůstalý manžel jest zákonným dědicem čtvrtiny pozůstalosti vedle zůstavitelových dětí a jejich potomků,

poloviny pozůstalosti vedle zůstavitelových rodičů a jejich potomků i vedle jeho starých rodičů. Podíl, který by z druhé polovice pozůstalosti měl dle §§ 739 a 740 připadnouti potomkům po některém ze starých rodičů, dostane se pozůstalému manželu. Ve všech případech vpočte se do manželova podílu, co mu připadne ze jmění zůstavitelova na základě smluv svatebních nebo na základě smlouvy dědické. Není-li ani zákonných dědiců prvé a druhé třídy ani starých rodičů, dostane se pozůstalému manželu celé pozůstalosti.

Zbytečně rozvláčná věta »Sind neben... vorhanden« zkrácena jen z důvodů stylistických.

§ 758.

§

Mimo podíl dědický přináležejí pozůstalému manželu jakožto zákonný odkaz přednostní movitosti, patřící k manželské domácnosti, vedle dětí zůstavitelových však jen to, co jest nutno k jeho vlastní potřebě.

§ 759.

§

Ani manžel rozvedený svou vinou, ani manžel rozloučený, byť i beze své viny, nemá zákonného práva dědického ani nároku na zákonný odkaz přednostní.

Vyloučení nároků manžela rozloučeného připojeno vzhledem k zákonu rozlukovému — ač se věc rozumí sama sebou. Odstavec, připojený novelou k § 759 se vypouští, protože komise má za nemravné sváděti pozůstalé děti k důkazu o vině pozůstalého manžela, když spor o rozvod nebo rozluku byl zemřelým sice zahájen, ale nebyl za jeho života skončen rozsudkem právoplatným.

§ 760.

§

Není-li osob, způsobilých k posloupnosti dědické, ani odkazovníků, jimž by dědictví připadlo dle § 726, nebo nenabude-li nikdo dědictví, připadne pozůstalost jako odúmrt státu.

Doplněno za tím účelem, aby bylo jasně vyjádřeno, že odkazovníci v příčině svého nároku dle § 726 mají přednost před státním právem na odúmrt.

§ 761. Navrhuje se zrušení. Komise, hledíc k základ-

ním zásadám revise, nepokládá za vhodné, zařaditi do občanského zákona ustanovení o dědické posloupnosti na zemědělské usedlosti střední velikosti a o nedělech sel-ských, která tudíž mají i nadále zůstatí ve zvláštních zákonech. Nejdeť tu již o všeobecné právo občanské.

HLAVA ČTRNÁCTÁ.

O dílu povinném a o vpočtění do dílu povinného nebo do podílu dědického.

Kterým osobám přináleží díl povinný.

§ 762.

§

Osobami, na něž zůstavitel v posledním pořízení musí něčím pamatovati, jsou jeho děti a není-li jich, jeho rodiče. Vedle dětí i vedle rodičů zůstavitelových má nepominutelný nárok pozůstalá vdova.

»Mit einem Erbtheile« vynechává se, protože to jest naprosto nesprávné. Nejde o nárok na podíl dědický, nýbrž o nárok na část hodnoty pozůstalosti. Nepominutelné právo pro vdovu zavádí se vzhledem na Slovensko. Komise nepokládá za spravedlivé, přiřknouti předkům povinný díl jen, jsou-li nuzní, protože tu nejde jen o ekvivalent povinnosti zaopatřovací, nýbrž i o závazek mravní.

§ 763.

§

Děťmi rozumějí se podle obecného pravidla § 42 také vnuci a pravnuci, rodiči pak rodiče všech stupňů. Není rozdílu mezi muži a ženami ani mezi původem manželským a nemanželským, jakmile by tyto osoby po právu byly na řadě k zákonné posloupnosti dědické. Svojencům náleží vůči svojiteli též nárok na povinný díl jako dětem manželským (§ 755).

Viz dvorský dekret ze dne 10. května 1833, č. 2610 sb. z. s.

§ 764.

§

Částka, kterou tyto osoby jsou oprávněny požadovati z pozůstalosti, nazývá se povinným dílem, ony

Dědické právo,

samy v tomto vztahu slovou čekateli nepominutelnými.

Komise jest si vědoma, že ani terminus »čekatel« není povýšen nad veškeré námitky. Ale jest to přece jen spíše osoba, jež z pozůstalosti cosi očekává po právu, než »dědic« — ježto nároku na dědický podíl nemá.

Kolik činí povinný díl.

§ 765.

§

Jako povinný díl určuje se pro dítě polovina, pro předka třetina toho, co by mu připadlo při posloupnosti podle zákona.

Původní §§ 765 a 766 sloučeny v jeden bez podstatné změny.

§ 766.

§

Vdova má nepominutelný nárok na poživací právo k polovině pozůstalosti, a to pro dobu vdovství. I kdyby k tomu nestačilo toto právo poživací, musí se vdově v každém případě dostati slušného zaopatření z užitků pozůstalosti, pokud se jí ho jinak nedostává. Kdyby však naproti tomu poživací právo k polovině pozůstalosti značně převyšovalo příjem, jehož jest třeba ku vdovinu slušnému zaopatření v dosavadní míře životní, mohou dědicové na soudě žádati přiměřené snížení požitků vdovských. Vedle tohoto práva poživacího má vdova nepominutelný nárok na doživotní právo užívací na věcech, které by jí dle § 758 náležely, kdyby dědila podle zákona. Všechny tyto nároky zaniknou v případech § 759.

§ 766. ustanovuje nepominutelné právo vdovské ve smyslu §§ 1553—1558 uherské osnovy. Přímou nelze recipovati práva maďarského, protože jest příliš kasuistické a do rámce našeho práva se nehodí svou — velmi těžkopádnou a nedostí důvodnou zásadou »paterna paternis, materna maternis«. Do § 766 pojata i ustanovení § 796, takže vdova, dokud se neprovdá, jest pro všechny případy zajištěna, pokud užitky pozůstalosti stačí. Je-li příjem nadbytečně velký, může býti použito práva na redukci soudní. S tímto řešením projevil souhlas také slovenský zástupce v komisi revisní.

Jak jest omezeno právo na povinný díl.

§ 767.

§

Kdo se zřekl dědictví (§ 551), kdo jest podle zákona z dědictví vyloučen, nebo kdo byl po právu zůstavitelem vyděděn, nemá nároků na povinný díl a při vyměření dílů povinných nehledí se k němu právě tak, jako kdyby ho vůbec nebylo.

»Nach den im VIII. Hauptstücke enthaltenen Vorschriften« jest výraz zbytečný a úzký. »Při vyměření dílů povinných« je pouze logicky jasnější vyjádření myšlenky textu původního. Dvorské dekrety z 28. prosince 1786, č. 607 sb. z. s. a ze dne 17. srpna 1835, č. 76 sb. z. s. jsou dnes již nepraktické, protože řeholník jest občanem státním jako kdokoli jiný.

§ 768.

§

Dítě může býti vyděděno:

1. Když zůstavitele bez pomoci opustilo v nouzi.
2. Bylo-li pro zločin odsouzeno k žaláři nejméně desetiletému.
3. Vede-li vytrvale život, který se přičí veřejné mravnosti.

Z těchž příčin mohou býti také rodiče vydědění a zejména i tehdy, jestliže úplně zanedbali výchovu zůstavitelovu.

»Žalář nejméně desetiletý« uveden s vědomím, že ustanovení toto jest prozatímně formulováno a bude je nutno přizpůsobiti stanovisku nového zákona trestního. Jiná změna spočívá v tom, že původní §§ 768 a 769 sloučeny v jediný.

§ 769.

§

Manželka může býti vyděděna, dopustila-li se skutků, jež by byly bývaly dostatečným důvodem pro rozlukou manželství vinou její, pokud nenastalo odpuštění nebo promlčení, vylučující spor o rozlukou.

Toto ustanovení stalo se nezbytným, jakmile bylo vysloveno nepominutelné právo pro vdovu. Obsah přizpůsoben zákonu ze dne 22. května 1919, č. 320 Sb. z. a n.

§ 770.

§

Vydědění jest právně platno jen, stane-li se výslovně ve způsobě posledního poručení.

Komise považuje ustanovení § 782 o vydědění mlčky učiněném za nebezpečné a má za to, že vzhledem k závažnosti věci nutno považovati požadavek formy testamentární za plně odůvodněný.

§ 771.

§

Příčina vydědění musí býti vždycky dědicem dokázána a odůvodněna zákonem, ať již zůstavitel ji vyjádřil či nikoli.

Slova »Worten... Sinne« jsou zbytečna, protože obsahují samozřejmě pravidlo o výkladu slov zákona.

§ 772.

§

Vydědění lze zrušiti jen odvoláním, učiněným ve způsobě posledního poručení.

Slovo »ausdrücklichen« zřejmě nadsazuje. Není třeba slov, odvolávajících vydědění, je-li úmysl, odvolati vydědění, patrný z toho, že zůstavitel osobu původně vyděděnou v nové závěti nebo v náležitě prohlášeném dodatku ustanovil za dědice nebo pamatoval na ni odkazem.

§ 773.

§

Je-li při velmi zadluženém nebo marnotratném čekateli nepominutelném pravděpodobná obava, že povinný díl, který mu přináleží, buď zcela nebo z největší části pro jeho děti bude ztracen, může mu býti zůstavitelem povinný díl odňat, ale jen tak, že bude zůstaven dětem tohoto čekatele nepominutelného.

Jak má býti povinný díl zůstaven.

§ 774.

§

Díl povinný může býti zůstaven v podobě dědickeho podílu nebo odkazu. Ale musí zůstatí nepominutelnému čekateli zcela nezatižen. Neplatna jest každá výminka nebo závada, omezující povinný díl. Zůstavil-li se nepominutelnému čekateli více, může se omezení vztahovati jen na část, která přesahuje hodnotu povinného dílu.

»Hodnota povinného dílu« pravi se z toho důvodu, aby bylo zcela samozřejmě a důrazně řečeno, že nezatižena musí zůstatí nepominutelnému čekateli jen peněžní cena povinného dílu — nikoli snad podíl na předměť zůstaveném. »Auch ohne... Pflichttheiles« je věta dnes již samozřejmá a proto zbytečná.

Právní prostředky čekatele nepominutelného.

a) Při bezprávném vydědění nebo zkrácení na díle povinném.

§ 775.

§

Nepominutelný čekatel, který byl vyděděn, aniž byly splněny podmínky §§ 768—773, může požadovati plný díl povinný, který mu náleží; a byl-li zkrácen na čisté hodnotě povinného dílu, může žádati jeho doplnění.

b) Při úplném opomenutí.

§ 776.

§

Jestliže jedno z dětí, o nichž zůstaviteli bylo známo, že jsou na živu, v posledním poručení mlčky úplně jest opomenuto, může rovněž požadovati jen povinný díl.

»V posledním poručení« uvedeno na místě slova »v závěti« proto, aby bylo zřejmo, že i dítě mlčky opomenuté v pouhém dovětku, má nárok jen na díl povinný — právě tak, jako kdyby toto poslední poručení bylo závětí.

§ 777.

§

Dá-li se však z okolností dokázati, že opomenutí jednoho z dětí pochází jen z toho, že zůstaviteli nebylo známo, že toto dítě jest na živu, není opomenutý povinen, spokojiti se dílem povinným, nýbrž může požadovati dědickeý podíl, jaký připadá tomu z čekatelů nepominutelných, jemuž nejméně bylo dopráno. Je-li však jediný ještě zbývající čekatel nepominutelný povolán k dědictví, nebo jestliže všichni ostatní rovným dílem jsou povoláni, může požadovati stejný podíl dědickeý.

§ 778.

§

Má-li zůstavitel jediného nepominutelného potomka a opomene-li jej z omylu výše uvedeného mlčením; nebo dostane-li zůstavitel, jenž byl bezdětným, teprve potom, když byl projevil poslední vůli, čekatele nepominutelného, na nějž nebylo předem pamatováno, zapraví se poměrně jen odkazy, určené pro veřejné ústavy, pro odměnu za vykonané služby nebo pro úmysly lidumilné v úhrnné částce, nepřesahující jedné čtvrtiny čisté pozůstalosti; všechna ostatní nařízení posledního pořízení úplně pozbudou moci. Zemře-li však nepominutelný čekatel před zůstavitelem, nabudou své moci znovu.

»Nepominutelného potomka« (= einzigen Nacherben) neboť ustanovení toto netýče se nepominutelných předků — § 781.

§ 779.

§

Zemře-li dítě před zůstavitelem a zůstanou po něm potomci, nastoupí v příčině práva dědického tito mlčky opomenutí potomci na místo dítěte.

§ 780.

§

Potomci dítěte, jež bylo po právu vyděděno, mohou toliko žádati díl povinný; jsou k tomu však oprávněni i tehdy, když vyděděný přežil zůstavitele.

»Po právu«, aby se vyloučil možný výklad, že snad potomci nastoupí také na místo čekatele neprávem vyděděného nebo mlčky opomenutého, který arci může domáhat se svého práva sám.

§ 781.

§

Bude-li mlčky opomenut nepominutelný čekatel z řady předků, může vždy jen žádati povinného dílu z podstaty pozůstalostní. Také vdova mlčky opomenutá může se domáhati jen svého nároku nepominutelného dle § 766.

Doplněno vzhledem k nepominutelnému nároku vdovskému dle § 766.

§ 782. Navrhuje se zrušení vzhledem k nové formulaci § 770.

Kdo má přispěti k úhradě podílu dědického a dílu povinného.

§ 783.

§

Ve všech případech, kdy čekatel nepominutelnému patřičný podíl dědický nebo povinný díl nebyl vyměřen vůbec nebo nikoli úplně, jsou povinni jak ustanovení dědicové, tak i odkazovníci, přispěti poměrně k úplnému jeho vyrovnání.

Jak se vyměřuje a vypočítává povinný díl.

§ 784.

§

Aby bylo možno, povinný díl správně vyměřiti, sepíší se a odhadnou všechny movité i nemovité věci náležející k pozůstalosti, všechna práva i pohledávání, která byl zůstavitel oprávněn volně převést dědicky na svoje nástupce, ano i všechno, co některý dědic nebo odkazovník podstatě pozůstalostní dluhuje. Nepominutelným čekatelům jest volno, býti při odhadu a činiti při něm připomínky. Na vydražení kusů pozůstalostních za účelem, aby skutečná cena byla vyhledána, nemohou čekatelé nepominutelní naléhati. Dluhy a jiné závady, které vázly na jmění již za živa zůstavitele, odečtou se od podstaty.

Nepominutelný čekatel nemá nároku na poměrný podíl na předmětech pozůstalosti, nýbrž toliko na cenu svého povinného dílu vypočtenou dle soudního odhadu.

Doplněno dvorským dekretem ze dne 31. ledna 1844, č. 781 sb. z. s. Slova »přesně« a »řádně« vynechávají se jako samozřejmá a zbytečná. Nad řádným provedením soupisu a odhadu bdí dle své úřední povinnosti soud.

§ 785.

§

Na žádost dítěte, jež má nárok na povinný díl, jest při výpočtu pozůstalosti vpočísti darování, která učinil zůstavitel mezi živými. Předmět darování vpočte se do pozůstalosti cenou, která jest rozhodná pro vpočtení dle § 794. Nehledí se však k darováním, která byla učiněna z příjmů aniž kmenové jmění bylo ztenčeno, ani

k darováním, kterými bylo vyhověno povinnosti mravní nebo zřetelům slušnosti, konečně ani k darováním, jež byla poskytnuta osobám nemajícím nároku na díl povinný, která se stala déle než dva roky před smrtí zůstavitelovou. Při darováních mezi manžely nepočíná tato lhůta, dokud nebylo manželství zrušeno nebo rozvedeno.

Vyloučení darů, jež zůstavitel učinil v době, kdy neměl nepominutelných potomků, pokládá komise za neodůvodněno vzhledem ku správné myšlence, obsažené v § 778. Vyloučení darů, učiněných ve prospěch účelů všeužitečných, může vésti k nepřímému vydědění nepominutelných potomků. Zůstavitel může v poslední době před smrtí svoje jmění buď zcela nebo z části rozdati účelům všeužitečným a provésti nepřímo vydědění bez právních důvodů. Proto byla tato ustanovení novely vypuštěna jako odporující povšechné tendenci zákona.

§ 786.

§

Povinný díl vypočítá se beze zřetele na odkazy a na jiné závady, vznikající z posledního pořízení. Až do odevzdání pozůstalosti jsou nepominutelní čekatelé poměrně účastni na zisku a ztrátě pozůstalého jmění. Proto také jest ten, kdo má nárok na povinný díl, oprávněn, žádati vyúčtování poměrného podílu na zisku a ztrátě pozůstalosti od úmrtí zůstavitelova až po její odevzdání.

Výraz »verhältnismässig gemeinschaftliches Gut« nahrazen správnějším výrazem nároku na podíl zisku a ztráty pozůstalého jmění. Dále doplněn § 786 ustanovením dvorského dekretu ze dne 27. března 1847, č. 1051 sb. z. s. Výraz velmi neurčitý »wirkliche Zuteilung« nahrazen slovy »až do odevzdání pozůstalosti«. Výrazy tyto se arci nekryjí. Ale nárok na podíl zisku a ztráty jest odůvodněn jen po tu dobu, pokud tu jest hereditas iacens a mimo to jediný časový bod, který jest dostatečně určitý a na dědicích samých nezávislý, jest právě den odevzdání pozůstalosti.

Vpočtení do dílu povinného.

§ 787.

§

Při určování povinného dílu uvede se v počet vše, čeho nepominutelní čekatelé skutečně nabyli z pozůstalosti odkazy nebo jinými opatřeními zůstavitelovými. Mají-li se při určování povinného dílu vpočísti darování, musí si nepominutelný čekatel do povinného dílu takto zvýšeného dáti vpočísti dary, které sám od zůstavitele dostal, a které jest dle § 785 připočísti k pozůstalosti.

§ 788.

§

Co dal zůstavitel za svého života dceri nebo vnučce jako věno: synovi nebo vnuku jako výbavu; nebo svému potomku k nastoupení úřadu, živnosti nebo jiného povolání; anebo čeho užil k zaplacení dluhů zletilého dítěte, vpočte se do dílu povinného.

»Svému potomku« vzhledem k tomu, že dcera nebo vnučka může stejně jako mužský potomek dostati příspěvek k nastoupení životního povolání. Rovněž výraz »úřadu nebo živnosti« bylo nutno rozšířiti také na zářizovací náklad při povoláních, která nejsou živností ani úřadem v užším smyslu slova (na př. zahájení praxe lékařské a pod.).

§ 789.

§

Při povinném dílu rodičů nastane vpočtení toho, čeho se jim předem dostalo, jen pokud to nebylo poskytnuto jako zákonitá podpora (§ 154).

Vpočtení do podílu dědického při poslušnosti podle zákona.

§ 790.

§

Při poslušnosti dětí podle posledního pořízení nastane vpočtení jen tehdy, je-li zůstavitelem výslovně nařízeno. Naproti tomu musí si dítě při poslušnosti podle zákona dáti vpočísti to, co od zůstavitele přijalo za jeho života k výše uvedeným účelům (§ 788). Vnučkoví vpočte se do podílu dědického nejen to, co sám

přímo takto dostal, nýbrž i to, co takovým způsobem dostali rodiče, na jejichž místo vstupuje.

»Takto« se úmyslně opakuje, aby bylo zřejmo, že se ustanovení týče jen hodnot, poskytnutých k účelům uvedeným v § 788. Slovo »auch« vzniklo redakčním nedopatřením (zbylo z původní formulace § 790) a nemá smyslu.

§ 791. §

Co rodiče mimo uvedené případy dítěti poskytli, aniž si výslovně vyhradili navrácení, považuje se za darování a nepočítává se.

§ 792. §

Rodiče mohou dítěti také při posloupnosti podle zákona prominouti vpočtení. K platnosti prominutí bylo by třeba výslovného prohlášení zůstavitelova, učiněného ve způsobě posledního pořízení. Jestliže by však nutné vychování a zaopatření ostatních dětí nemohlo býti ani z jejich vlastního jmění ani ze jmění rodičů uhražováno, musí si dítě to, co předem dostalo k účelům uvedeným v § 788 dáti vpočísti v té míře, pokud to jest nezbytno pro vychování a zaopatření sourozenců.

Slovem »ausdrücklich« rozumí Zeüller přímo dovětek. Názor tento zdá se správným vzhledem k významu věci pro spoludědice. Viz také rozh. nejv. soudu z 24. VI. 1913, sb. XVI 6499.

§ 793. §

Co bylo dříve přijato, vpočítá se do podílu dědického tak, že každé dítě ještě před dělením dostane částku stejnou. V jiných případech (§§ 788 a 789) provede se vpočtení tak, že nejprve k podstatě připočtou částky, jež mají býti vpočteny, a pak při dělení podstaty takto zvětšené, odečte se každému to, co předem dostal od toho, co naň připadá. Nestačí-li pozůstalost, nemůže sice dítě, jemuž se předem dostalo výhod dle § 788 ucházeti se o dědický podíl, ale nemůže také býti přinuceno, aby něco vrátilo.

Kniha judikátů č. 114, formulář č. VI. k patentu o nesporném řízení. Počítání tohoto možno užiti také jindy,

zejména, je-li pozůstalost převýšena částkami, jež se vpočítají. Citace § 788 má za účel, rozlišiti to, co dítě předem dostalo dle § 788 od případů darování, kdež by bylo užiti §§ 951, 952, 785 za účelem ochrany nároků na povinný díl.

§ 794. §

Při každém vpočtení, nezáleží-li to, co bylo dříve přijato, v hotových penězích, nýbrž v jiných věcech movitých nebo nemovitých, počítá se hodnota předmětu vpočteného dle doby, kdy byly odevzdány.

§ 794 způsobil rozlišováním věci movitých od nemovitých mnoho nespravedlností. Komise pokládá za nutno, stejně posuzovati obojí druh věci pozůstalostních a posuzovati hodnotu vždycky dle doby, kdy obdařenému věci tyto byly odevzdány.

Nárok nepominutelného čekatele na nutné zaopatření.

§ 795. §

Čekateli nepominutelnému, i když byl po právu vyloučen z dílu povinného, musí přece vždycky býti vyměřeno nutné zaopatření.

Nárok vdovcův na slušné zaopatření.

§ 796. §

Vdovec nemá sice nároku na povinný díl, ale náleží mu jednak doživotní právo užívací na věcech, jež by mu dle § 758 náležely, kdyby dědil podle zákona jednak po dobu vdovství slušné zaopatření, jehož se mu nedostává, pokud není uhrazeno zákonným podílem dědickým nebo zaopatřením, vymíněným pro případ přežití anebo přířknutým v posledním pořízení. V případech § 759 nemá ani nároků právě uvedených.

Ustanovení § 796 upraveno v souladu s § 766. Vdovec má menší nároky než vdova, protože je zpravidla stranou hospodářsky a sociálně silnější než vdova. Komise považovala za spravedlivé, aby i vdovec ve všech případech podržel alespoň užívací právo na předmětech

společné domácnosti, které by mu připadly do vlastnictví, kdyby dědil podle zákona.

HLAVA PATNÁCTÁ.

Kterak se ujímáme dědictví.

Podmínky právního ujetí dědictví.

§ 797.

§

Nikdo nesmí dědictví svémocně zabrat. Dědické právo musí se před soudem projednat a jím musí být provedeno odevzdání pozůstalosti, to jest převedení její v dědicovu državu právní.

»In Besitz nehmen« překládá se výrazem »zabratí« protože slovo »Besitz« jest úzké a proto nesprávné, Z téhož důvodu slova »in rechtlichen Besitz« nahraží se výrazem »v dědicovu državu právní«. Odevzdáním neuvádí se pozůstalost pouze v držbu dědicovu, nýbrž v jeho moc, po právu vzniklou a právem chráněnou. Tento převod zdá se býti nejlépe vystižen širokým výrazem právní držby, jimž se vystihuje oblast práva na všech složkách majetku, tvořícího souhrn odevzdaného dědictví.

§ 798.

§

Pokud má soud v případě úmrtí jednati z moci úřední a jaké lhůty a opatrnosti při tomto řízení projednáním mají se zachovávat, ustanovují předpisy zvláštní, vydané o soudním řízení. Zde se stanoví, co jest činiti dědici nebo tomu, kdo jinak má nároky vůči pozůstalosti, aby skutečně dosáhl toho, co mu náleží.

»Aby skutečně dosáhl« nahrazuje úzký výraz »zum Besitze gelangen«.

Prokázání právního důvodu: přihláška dědická.

§ 799.

§

Kdo se chce ujmouti dědictví, musí soudu uvést právní důvod, zda mu připadá podle posledního po-

řízení, podle smlouvy dědické nebo podle zákona a výslovně se vyjádřiti, že dědictví přijímá. Průkaz důvodu právního lze podati soudu pozůstalostnímu i po přihlášce dědické.

§ 122 patentu o nesp. řízení ustanovuje, že důkaz důvodu práva dědického může býti podán dodatečně. Proto nelze požadovati, aby dědic již v přihlášce důvod prokázal. Stačí, aby jej zatím uvedl. To jest také smysl věty, jejíž připojení na konec § 799 se navrhuje. »Ujmouti se dědictví« nahrazuje z důvodů svrchu uvedených výraz »in Besitz nehmen«. »Sich erklären« jest výraz poněkud slabší než »erklären« (prohlásiti), proto se překládá slovem »vyjádřiti se«. Slovo »gültigen (Erbvertrage)« pokládá komise za zbytečné, protože platnost smlouvy dědické právě tak jako platnost posledního poručení posoudí soud.

§ 800.

§

Nastoupení v dědictví čili přihláška dědická musí zároveň obsahovati vyjádření, zda děje se bezvýhradně či s výhradou soupisu.

Smysl počátečních slov je ten, že dědictví »nastupuje se« přihláškou (proto »čili«). »Rechtswohltat« zbytečný archaismus, který již možno z terminologie právní vypustiti.

Účinek přihlášky bezvýhradné.

§ 801.

§

Bezvýhradná přihláška dědická má za následek, že dědic ručí všem věřitelům zůstavitelovým za jejich pohledávky a všem odkazovníkům za jejich odkaz, byť i hodnota pozůstalosti k tomu nestačila.

Výrazem »hodnota pozůstalosti« zdůrazňuje se zásada ručení »pro viribus hereditatis«.

Účinek přihlášky podmíněné.

§ 802.

§

Nastoupí-li se v pozůstalost s výhradou soupisu, bude soudem ihned proveden soupis na účet pod-

staty. Takový dědic je věřitelům zůstavitelovým a odkazovníkům jen potud zavázán, pokud hodnota pozůstalosti stačí k úhradě jejich pohledávek i jeho vlastních pohledávek, jež mu náležejí mimo právo dědické.

Viz poznámku v § 801.

Právo na podmíněné nastoupení v pozůstalost a její odmítnutí.

§ 803.

§

Zůstavitel nemůže dědici odepřítí výhrady soupisu, aniž zakázatí jeho zřízení. Ano ani vzdání se toho ve smlouvě dědické mezi manžely nemá účinků.

§ 804.

§

Zřízení soupisu může býti požadováno také tím, kdo má nárok na povinný díl.

§ 805.

§

Zákonný zástupce může jménem osoby nesvéprávné učiniti přihlášku dědickou jen s výhradou soupisu (§ 233).

Prvá věta původního § 805 je zbytečná vzhledem k §§ 799, 800 a násl. Druhá věta pak je čistě formální, bez materiálního obsahu. Naproti tomu není zbytečné, zdůraznití nutnost soupisu, jde-li o dědice nesvéprávného, aby byla i zevní shoda občanského zákona s § 92 patentu.

§ 806.

§

Dědic nemůže již svého soudního přihlášení k dědictví odvolati ani nemůže přihlášku bezvýhradnou změnití a vyhraditi si dodatečně soupis.

»Dodatečně« pouze zdůrazňuje myšlenku vyjádřenou v textu.

§ 807.

§

Přihlásí-li se z několika dědiců někteří bezvýhradně, ostatní však, byť i jen jediný s výhradou soupisu, zřídí se soupis, který bude základem celého projednání pozůstalosti. Výhody § 802 požívá však jen ten, kdo se přihlásil s výhradou soupisu.

Toto ustanovení bylo nutno nově upravití, protože

původní znění má těžké vady stylistické. Dokud pozůstalost nebyla odevzdána, platí §§ 821 a 550 (dědicové představují pozůstalost a jsou za správu její odpovědní). Když pak byla odevzdána, ručí neomezeně ten, kdo přijal bezvýhradně, »pro viribus« pak ten, kdo přijal s výhradou soupisu. Výhoda, plynoucí pro ostatní z toho, že následkem výhradního přijetí jednoho z dědiců byl soupis opatřen, může býti jen povahy formální, že totiž odpadne mistopřísežné přiznání a že již před odevzdáním je jasné stanoveno, co dohromady tvoří »hereditas iacens« t. j. ručící massu pozůstalostní. Naproti tomu nebylo by spravedливо, aby okolnost, na vůli dědicové nezávislá, měnila automaticky jeho bezvýhradnou přihlášku v podmíněnou.

§ 808.

§

Je-li za dědice ustanoven někdo, kdo by měl i bez posledního pořízení nárok na právo dědické buď zcela nebo podílem, není oprávněn dovolati se dědického práva podle zákona, a tím zmařiti projevenou poslední vůli. Musí buď nastoupiti dědictví podle posledního pořízení, anebo úplně se ho zříci. Tohoto ustanovení jest obdobně použiti, jestliže dovětek vyčerpává pozůstalost ustanovením odkazů. Naproti tomu osoby, jimž náleží nárok na povinný díl, mohou odmítnouti dědictví s výhradou dílu povinného.

Věta »Tohoto ustanovení... odkazů« vkládá se vzhledem k četným případům, kdy dovětek pozůstalost vyčerpává odkazy ve prospěch osob, které jsou dědici podle zákona. Vzdání se odkazů s výhradou zákonného práva dědického, které by směřovalo ku zbavení se povinností, uložených takovýmto odkazovníkům, mělo by stejnou povahu jako zmaření nepohodlné závěti a je tu též ratio legis, jaká jest podkladem původního ustanovení § 808.

Přechod práva dědického.

§ 809.

§

Zemře-li dědic dříve než nastoupil nebo odmítl dědictví, jež mu napadlo, vstoupí jeho dědicové v právo,

přihlásiti se k dědictví nebo je odmítnouti, jestliže jich zůstavitel nevyloučil, nebo neustanovil jiných náhradníků (§ 537).

Opatření před odevzdáním pozůstalosti.

a) Správa.

§ 810.

§

Jestliže dědic při nastoupení dědictví dostatečně prokáže svoje právo dědické, ponechá se mu opatrování a používání pozůstalosti. V případech nesporných a zvláštního zřetele hodných může soud i před odevzdáním svěřiti dědici volnost nakládání jednotlivými součástkami pozůstalosti (§ 822).

Toto ustanovení bylo doplněno vzhledem k § 145 patentu odst. 2. Používání není totožné s právem požíváním (vzhledem k ustanovení § 824 a vzhledem k eventualitě konkursu). Opatrování jest jen činností opatrovníckou t. j. zahrnuje jen správu pozůstalosti a provedení posledního porřízení (custodia et diligentia). Dodatkem zjednává se i soulad s novým zněním § 822, vytvořeným novelou.

b) Zajištění nebo uspokojení věřitelů.

§ 811.

§

O zajištění nebo uspokojení věřitelů zůstavitelových nebude soudem více pečováno, než oni sami žádají. Mohou svoje nároky vůči podstatě podat i žádati: aby k jejímu zastupování ustanoven byl opatrovník, proti němuž by mohli provéstí svá pohledávání.

c) Oddělení pozůstalosti od jmění dědicova.

§ 812.

§

Obává-li se věřitel zůstavitelův, odkazovník nebo čekatel nepominutelný, že by mohl býti ohrožen na svém nároku sloučením pozůstalosti se jměním dědicovým, může před odevzdáním žádati, aby pozůstalost byla ode jmění dědicova oddělena, soudně uschována

nebo opatrovníkem spravována, a aby jeho nárok na ní byl zaznamenán a zapraven. Ale v takovém případě ručí mu dědic i když se snad přihlásil bezvýhradně jen tak, jako kdyby se byl býval přihlásil s výhradou soupisu.

»Věřitel zůstavitelův« — protože i ostatní, v prvé řadě uvedení, jsou věřiteli pozůstalosti. »Na svém nároku« jest výraz úmyslně širší než slovo »Forderung«. Poslední věta jest vůbec dosti zvláštní a vysvětlitelná jen jako obrana proti bezdůvodným návrhům na oddělení pozůstalosti od jmění dědicova. Byla však alespoň potud upravena, aby dědic, který se přihlásil bezvýhradně, nebyl následkem zakročení věřitelů na tom lépe, než ten, který se přihlásil s výhradou soupisu. Tím se rozhoduje sporná otázka ve prospěch myšlenky, že i zde se ručí »pro viribus hereditatis«, tedy z vlastního jmění, byť i jen do výše ceny pozůstalosti.

d) Svolání věřitelů zůstavitelových.

§ 813.

§

Dědic nebo ustanovený opatrovník pozůstalosti může požádati, aby za účelem vyhledání stavu dluhů pozůstalosti byla vydána vyhláška, kterou všichni věřitelé svolají se na dobu, přiměřenou okolnostem, aby ohlásili a doložili svoje pohledávky; až do uplynutí lhůty může zastaviti uspokojování věřitelů.

Účinek svolání věřitelů.

§ 814.

§

Účinek tohoto soudního svolání, stalo-li se při přihlášce s výhradou soupisu, jest, že, je-li pozůstalost vyčerpána zaplacením pohledávek ohlášených, nenáleží věřitelům, kteří se v ustanovené lhůtě nepřihlásili, žádný další nárok vůči pozůstalosti, pokud nemají práva zástavního.

Účinek opomenutí svolati věřitele.

§ 815.

§

Opomene-li dědic opatrnost svolání věřitelů, nebo uspokojí-li ihned některé z hlásících se věřitelů aniž

má zřetel na práva ostatních, a nedosáhnou-li někteří věřitelé úplného zaplacení proto, že pozůstalost nestačí: ručí jim, byť se i byl přihlásil s výhradou, celým svým jměním, a to tou měrou, pokud by byli dosáhli zaplacení, kdyby bylo bývalo použito pozůstalosti k uspokojení věřitelů dle zákonného pořádku.

»Die ihm bewilligte« *vynechává se jako zbytečné, protože se nevztahuje na nějaké povolení soudní, nýbrž na »povolení« dané obsahem § 813 obč. zák.*

e) **Splnění poslední vůle vykonavatelem posledního pořízení;**

§ 816.

§

Ustanoví-li zůstavitel někoho vykonavatelem poslední vůle, záleží na něm, zda se uváže v tento úkol. Uvázal-li se v to, jest povinen buď sám nařízení zůstavitele provést jako zmocněnec, nebo otáležícího dědice pohnati k provedení jejich.

nebo dědicem.

§ 817.

§

Nebyl-li vykonavatel poslední vůle jmenován nebo nepodrobí-li se jmenovaný úkolu tomu, jest přímo na dědici, aby vůli zůstavitelovu pokud možno splnil nebo splnění zajistil, a aby soudu se o tom vykázal. V příčině určitých odkazovníků má pouze doložit, že je zpravil o odkazu, který jim připadá (§ 688).

§ 818.

§

Zvláštní zákony ustanovují, co má dědic na dávkách veřejných odevzdati dříve než nabude dědictví, nebo čím se má vykázati v případě, že zůstavitel byl povinen vyúčtováním vůči státu.

Kdy se má pozůstalost odevzdati.

§ 819.

§

Jakmile soud na základě přihlášky dědické uzná, kdo jest po právu dědicem a jakmile jím povinnosti

budou splněny, odevzdá se mu dědictví a projednání se uzavře. Ostatně jest na dědici, aby za účelem převodu vlastnictví věci nemovitých zachoval se dle ustanovení § 436.

Ručení spoludědiců.

§ 820.

§

Dědicové, kteří nastoupili ve společné dědictví bez výhrady soupisu, ručí i po odevzdání pozůstalosti všem věřitelům pozůstalosti, odkazovníkům a čekatelům nepominutelným jeden za všechny a všichni za jednoho. Vzájemně jsou si povinni příspěvím dle poměru svých podílů dědických.

§ 821.

§

Jestliže spoludědicové užili výhrady soupisu, ručí před odevzdáním pozůstalosti věřitelům pozůstalosti a odkazovníkům dle § 550. Po odevzdání ručí každý jednotlivě o sobě za břemena, nepřesahující hodnoty podstaty pozůstalosti jen dle poměru svého podílu dědického.

»Hodnotu podstaty« *jako v ostatních případech vyjadřuje ručení »pro viribus hereditatis«.*

Zajišťovací prostředky věřitelů dědicových.

§ 822.

§

Před odevzdáním mohou věřitelé dědicovi prováděti exekuci jen na ty součástky pozůstalosti, v příčině kterých byla ponechána dědici soudem pozůstalostním volnost nakládání (§ 810).

Dvorský dekret ze dne 3. června 1846, č. 968 sb. z. s. pozbyl významu po III. novelle k zák. obč. Citace § 810 jest účelna následkem navrženého doplnění tohoto ustanovení.

Žaloby dědické.

§ 823.

§

Také po odevzdání pozůstalosti může se ten, kdo tvrdí, že má dědické právo lepší nebo stejné, do-

máhati žalobou na tom, kdo pozůstalosti nabył, aby mu dědictví bylo postoupeno, nebo aby bylo rozděleno. Vlastnictví jednotlivých kusů dědických nelze se domáhati dědickou, nýbrž vlastnickou žalobou.

Účinky žaloby dědické.

§ 824.

§

Bude-li žalovaný povinen k tomu, aby postoupil celou pozůstalost nebo její podíl, budou posouzeny nároky na vrácení plodů nabyvatelem vzatých nebo na náhradu nákladů od něho na pozůstalost vynaložených dle oněch zásad, které jsou vůbec ustanoveny v hlavě, jednajíc o držbě, vzhledem k poctivé nebo nepoctivé držbě. Jiný poctivý držitel není nikomu odpověden za kusy pozůstalostní, jichž mezitím získal.

SEMINÁRNÍ
Judiciál.

KNIHOVNA
oddělení